

INFORMATIEVE RAAD 10 JUNI 2021

Notulen van de vergadering

Voorzitter: mevrouw B.H.M. Wielage
Griffier: de heer H. Nubé

Tevens aanwezig: mevrouw H. van 't Riet (GL), de heer R. Poelwijk (D66), de heer E.H. Timmer (VVD), de heer F.W. Geerts (PvdA), mevrouw S. Kuilman (PvdA), de heer N.C. Portegijs (PvdA), de heer P.A. Prins (OPD), de heer J.G.M. Sikking (OnPD), de heer L.R. Smits (OnPD), de heer W. Advokaat (OD) en mevrouw M.P.H. de Graaff-Nijssen (CDA)

Vanuit het college aanwezig: wethouder M.A. Sikkes-van den Berg

---

1. Opening en mededelingen door de voorzitter, vaststelling agenda

De voorzitter heet iedereen van harte welkom.

Onafhankelijke Partij Diemen heeft gehoord dat een aantal agendapunten vanavond zijn afgevoerd.

De voorzitter meldt dat een mail is uitgestuurd met het verzoek om een aantal punten af te voeren.

Onafhankelijke Partij Diemen merkt op dat wanneer de volgende keer de Ouddiemerlaan aan de orde komt daar wel alle stukken bij moeten zitten zoals de anterieure overeenkomst.

De voorzitter begrijpt dat de Onafhankelijke Partij Diemen akkoord gaat met het afvoeren van een aantal agendapunten vanavond en verzoekt die partij om het verzoek ten aanzien van de Ouddiemerlaan via de griffier aan het presidium te stellen.
De agenda wordt hiermee vastgesteld.

2. Mededelingen portefeuillehouder Sikkes-van den Berg

Er zijn geen mededelingen.

3. Regionale Energiestrategie (RES) 1.0

De heer Akkerman (directeur Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland) woont in Haarlem. Met andere milieuorganisaties is uitgebreid onderzoek gedaan naar de zoekgebieden in

Diemen. Hij is positief over de zoekgebieden en de RES 1.0. In het lokale beleid dient te worden vastgelegd dat lokaal eigendom voor zonneparken en windmolens heel belangrijk is. Hij is positief over de aandacht voor de natuur in de RES. Er is een handreiking gemaakt die de gemeenteraad kan overnemen en daarmee kan ervoor worden gezorgd dat wanneer er zonneparken en windmolens worden aangelegd de natuur er zelfs baat bij kan hebben. Het is belangrijk om met elkaar van gedachten te wisselen over de RES. Hopelijk laat de gemeenteraad zich leiden door de feiten en wordt daarop een besluit genomen. Er zijn geen gemakkelijke oplossingen maar zon en wind op land zijn echt heel hard nodig.

Mevrouw Blitzblum zegt dat in de hele provincie Noord-Holland angst leeft voor windturbines. De ambitie voor groene energie en de tunnelvisie van GroenLinks, met name wat betreft windturbines, zorgt voor wanhoop bij de burger. Er wordt niet echt geluisterd naar de burger. GroenLinks kijkt alleen naar de eigen doelen en gaat daarbij over lijken van dode vogels die leven in het weinige groen wat er in Diemen is maar straks ook over lijken van mensen die ziek zijn geworden van geluidshinder en slagschaduw van windturbines. Iedereen die voor is heeft er belang bij omdat die er aan verdient. Het zijn vaak mensen die er zelf geen hinder van ondervinden en zonder subsidie is windenergie niet interessant. Diemen moet luisteren naar Gretha, ook wat betreft de biomassacentrale van Vattenfall. Het is niet voor niets stopgezet maar Diemen heeft de subsidie binnen.

Kijk naar alternatieven als aquathermie, geothermie, WKO en zonne-energie en wacht desnoods op nieuwe vormen van windenergie waarbij flora, fauna en de mens met rust gelaten kunnen worden. Denk ook aan de arme inwoners van Weesp. Spreker gaat in Weespersluis wonen en voelt zich een groot slachtoffer.

Mevrouw Nijenhuis is nu nog inwoner van Amsterdam maar straks van Weespersluis. De omwonenden willen deze plannen niet. Het draagvlak verdampt dicht bij een zoekgebied. Projectontwikkelaars waarschuwen voor de impact op de woningbouw. Bewoners van Weespersluis hebben een bericht ontvangen van het GEM over hun gedeelde zorg. Er komen bij de ontwikkelen westzijde van Weespersluis op 500 m ervan turbines. Wie gaat daar nog bewust een huis kopen? Het is heel makkelijk om voor te zijn als je ver van een zoekgebied woont. Niemand wil de continue overlast van windturbines. Waarom wordt niet eerst volledig ingezet op zonne-energie? De afgelopen jaren waren de subsidies ook niet denderend en het is schaamteloos om te zien hoe leeg de daken in Nederland zijn. Windturbines, een theater in de Sloterplas enzovoort. Wat is er aan de hand? Niemand wordt serieus genomen. Bestuurders zeggen dat er weinig alternatieven zijn maar dat is slecht bestuurderschap.

Amsterdam en Weesp gaan in 2022 samen maar worden dan gescheiden door een trits van mega windturbines en Diemen plakt er nog een aantal windturbines aan vast om ook daar de gemeentelijke grenzen heel duidelijk te maken.

De heer Honcoop woont in Diemen Noord. Pas 6 maanden geleden hoorde hij dat er gebieden waren aangewezen voor windturbines. Daarna heeft hij contact opgenomen met diverse raadsleden, wethouder Sikkes en burgemeester Boog over de risico's van windturbines in dichtbevolkt gebied. Het ontbreekt aan informatie en maatschappelijk draagvlak. 2150 inwoners hebben de Windalarmpetitie tegen windmolens op land al getekend. Veel autoriteiten maken zich zorgen over de gezondheidseffecten, zie de brief van 100 medici, de WHO-geluidsrichtlijn waaraan ze niet voldoen, de RIVM begint een expertisecentrum. Het coalitieakkoord is al 3 jaar oud maar er wordt nu veel meer gelezen over de grote bedreigingen van windturbines. De gezondheidseffecten van laagfrequent geluid worden nu pas onderzocht. De gemeente Diemen dient het voorzorgprincipe toe te passen gezien de grote maatschappelijke effecten en de effecten op de gezondheid en zich

af te vragen of dit de juiste weg is naar een duurzame economie. De raad van Diemen dient haar inwoners te beschermen tegen bekende en onbekende gezondheidseffecten van windturbines in dichtbevolkt gebied via een amendement in de vergadering van 17 juni.

De heer Niessen woont in Diemen en is bestuurslid van GroenLinks Diemen maar hij spreekt als vader van 2 jonge kinderen waarvan de gezondheid serieus op het spel staan. Over 75 jaar zullen de kinderen en kleinkinderen terugkijken naar de keuzes die nu gemaakt worden en de bewoners van toen nog de mogelijkheid hadden om de klimaatverandering te keren. Als de CO2-uitstoot niet binnen 10 jaar aanzienlijk wordt teruggebracht krijgen de kinderen en kleinkinderen te maken met extreme droogtes en hittedes waardoor landbouw bijna onmogelijk wordt, jaarlijks overstromen van laaggelegen gebieden en miljoenen vluchtelingen die over de muren van het relatief veilige Europa proberen te klimmen. Iedereen maakt zich grote zorgen over de opwarming van de aarde maar daarna volgt een stortvloed van argumenten waarom het onmogelijk is dat er windmolens of zonneparken in Diemen komen. Bij het bestrijden van de klimaatcrisis hoort een grondig onderzoek naar windmolens en zonneparken.

Mevrouw Hoenson is inwoner van Diemen. Ze maakt zich ernstig zorgen over het voornemen om windmolens te plaatsen in het Diemberbos vanwege de negatieve gezondheidseffecten en de veiligheid. Het RIVM heeft ook besloten tot een expertisecentrum om de negatieve effecten van windturbines te onderzoeken. De impact wordt alleen maar groter door het toegenomen thuiswerken. Het kan niet zo zijn dat wordt geprobeerd om voor de kinderen het milieu te verbeteren en dat dit vervolgens wordt gedaan met maatregelen die ten koste gaan van hun gezondheid, ontwikkeling en ontspanningsmogelijkheden. Wel is geruststellend dat de windturbines zoveel mogelijk langs het Amsterdam-Rijnkanaal komen en de infrastructuur zodat zo min mogelijk schade aan het Diemberbos zal toebrengen en overlast zoveel mogelijk wordt beperkt.

Echter, windturbines hebben een ander geluid dan wegverkeer. Wegen zijn 's avonds laat en 's nachts stil. Worden de windturbines dan ook stilgezet zodat omwonenden een goede nachtrust kunnen hebben en hoe zit het met de veiligheid en het risico van loslaten van rotorbladen? Wat betekent het dat de overlast zoveel mogelijk wordt beperkt? Is het acceptabel dat iemand hinder of gezondheidsschade ondervindt? Wonen de voorstanders wel zelf in een zoekgebied? Geen enkele milieumaatregel of meeverdienmogelijkheid rechtvaardigt gezondheidsschade of onveilige situaties nabij woningen of recreatiemogelijkheden. De raad moet zijn verantwoordelijkheid nemen voor de inwoners van Diemen maar ook voor de dieren van het Diemberbos en de volkstuinters. De energie moet worden gericht op wind op zee en zon op dak.

Mevrouw Van Krevelen woont in Diemen Noord en er is tegen plaatsing van industriële windturbines in de directe nabijheid van woningen. Er is een Europese norm maar daar wordt door Nederland en Provinciale Staten van afgeweken. Het is onacceptabel dat de gezondheid en andere risico's nog niet in kaart te zijn gebracht. Diemen is al ingesloten door 3 snelwegen, hoogspanningsmasten, de aanvliegroute van Schiphol en het Amsterdam-Rijnkanaal. De bewoners worden al genoeg blootgesteld aan geluidsoverlast en luchtverontreiniging. Er is geen draagvlak voor windturbines in Diemen. De natuurgebieden in Diemen zitten vol vogels. Het laatste beetje groen mag niet ontsierd worden door windturbines.

Mevrouw Stutel is inwoner van Driemond. Amsterdam noemt de Diemersche de groene long in het stedelijk gebied maar de Diemersche ligt op het meest zwaar vervuilde gebied in Nederland. De aflevering van Argos Diemerzeedijk 2 meldt dat volgens de milieudienst van

de gemeente Amsterdam daar 1.800.000 m³ zwaar vergiftigd afval ligt. Doordeweeks werd er legaal gestort maar in het weekend kon iedereen er alles illegaal storten tegen contante betaling. Vaten die in brand waren gestoken vlogen door de ontploffing zelfs tot in het Amsterdam-Rijnkanaal en vaten die niet wilden branden werden lek gestoken en de inhoud ervan stroomde de grond en het IJ in. De vrachtwagens met afval reden ook door Driemond en gingen richting Diemberbos waar, zo vermoedt men, ook werd gestort. Er mogen geen windturbines worden gebouwd zonder bodemonderzoek, juist op die plekken die niet officieel deel uitmaakten van de gifbelt. Bovendien kunnen geen windturbines op de gifbelt worden gebouwd terwijl voortschrijdend inzicht maakt dat er gesaneerd moet worden.

Mevrouw Branderhorst woont op de Stammerdijk op de grens met Driemond en daar wordt spreker door plannen van zowel Amsterdam als Diemen met windmolens geconfronteerd. Het is nooit helemaal stil want in de spits hoor je het verkeer en het lawaai van vliegtuigen maar dat is van korte duur en daarna is het weer stil, vooral 's nachts. Als de plannen met de windturbines doorgaan komt er overlast vanuit alle windrichtingen door windmolens bij het Diemberbos en eentje op 350 m afstand, 3 stuks van de gemeente Amsterdam ten oosten van het Diemberbos en 2 zuidwest bij de Gaasperplas. Het wordt nooit meer stil want alle windturbines zijn binnen 1,5 km van haar huis gepland. Spreker kan niet tegen lawaai dat niet ophoudt omdat ze daar stress van krijgt. Mag de gezondheid van mensen die op 1,5 km van windturbines wonen zomaar op het spel worden gezet? Er zijn alternatieven zoals windturbines op zee of op meer dan 1,5 km van huizen. Nooit meer stil kan een gemeente haar burgers niet aandoen omdat ze een zorgplicht heeft voor de burgers. De gemeenteraadsleden moeten ook kijken naar de YouTube-film 'Nooit meer stil'.

De heer Begeer zegt dat windmolens niet op minder dan 600 m van woningen mogen worden geplaatst en ze mogen ook niet worden geplaatst in een natuurgebied. In de film 'Nooit meer stil' op YouTube worden alle perspectieven uit de buurt van Driemond en Amsterdam Zuidoost belicht in een prachtige documentaire.

Mevrouw Arendsen woont in Diemen Noord. Tot nu toe zijn alle zoekgebieden voor wind overleefd gebleven maar ze zijn samengevoegd tot 2 gebieden ondanks dat uit de enquête van Diemen blijkt dat er geen draagvlak voor is. Bekend is dat de huidige geluidsnormen ertoe leiden dat 20% van de omwonenden hinder zal ondervinden en 9% zelfs ernstige overlast. Experts waarschuwen voor geluidsoverlast en de daaruit voortvloeiende gezondheidsrisico's en ook het RIVM geeft toe dat er meer onderzoek nodig is. De indruk is dat het college aanstuurt op een meerderheid in de raad die geen bedenkingen heeft tegen het volledige buitengebied van Diemen als zoekgebied voor wind. Hierdoor verkeren toekomstige omwonenden jarenlang in onzekerheid of er wel of niet een windturbine gaat komen in hun nabije omgeving.

Alle fracties dienen het voorzorgprincipe te omarmen en ervoor te zorgen dat slechts heel exacte zoekgebieden voor windturbines worden aangewezen op plekken waar een zodanige afstand wordt gehouden van eigen inwoners en die van de buurgemeenten dat er geen geluidsoverlast zal ontstaan. De Ouderenpartij Diemen heeft hiervoor de eerste aanzet gegeven.

De heer Petri is inwoner van Driemond. De gemeente Diemen plaatst windturbines zover mogelijk van de eigen bevolking en dan maar bij andermans bevolking in de Diemerscheg vlakbij de inwoners van Weesp, Driemond en Amsterdam Zuidoost. In het beleidsstuk Beheer en ontwikkelingsstrategie Diemerscheg uit 2019 staat dat het bos en de polders worden omgetoverd tot een attractief state of the art energie opwek landschap. Langs het Amsterdam-Rijnkanaal komt een sierlijke windenergieallee van mega windturbines. Het gaat

hier wel om een leefgebied waar mensen doorheen fietsen naar hun werk en waar mensen hun hond uitlaten en kinderfeestjes houden. Voor de mensen en dieren die leven in de Diemerscheg is dit een industriële nachtmerrie.

Volgens de voorstanders is er na 2040 geen plek meer voor windenergie op zee en daarom moeten ze maar hier komen. In ieder geval dienen de plekken op zee waar het kan te worden gevuld met windturbines, op zoveel mogelijk daken moeten zonnepanelen worden gelegd, huizen dienen te worden geïsoleerd, de energieconsumptie moet worden geremd enzovoort. Als dan in 2040 blijkt dat er op zee geen windturbines meer bij kunnen en er geen nieuwe technieken zijn ontwikkeld voor zonne-opslag, geothermie en zonnestroom niet kan worden geïmporteerd uit warme landen enzovoort is het tijd om van de Diemerscheg een energie opwek landschap te maken maar geen moment eerder. Tot nu toe heeft democratische dialoog ontbroken in dit RES-proces.

Mevrouw Verhoef spreekt in namens de burgeroperatie De Windvogel. De coöperatie heeft 3500 leden door het hele land. In Diemen zijn meerdere zoekgebieden voor windmolens en al die zoekgebieden zijn kansrijk. Goed moet worden onderzocht of er windturbines kunnen komen en hoe dat het beste kan gebeuren want windturbines op land zijn ontzettend nodig. De Amstelvogel staat op het knooppunt A2/A9 aan de Oudekerkerplas en de raadsleden zijn van harte welkom voor een coronaproef rondleiding daar. Daar wordt energie opgewekt voor 1200 huishoudens. Als het een stukje groter wordt gemaakt gaat het stroom opleveren voor 5000 woningen. De geldstroom voor de energieopwekking moet lokaal blijven en de zeggenschap dient bij de inwoners komen te liggen. Er wordt samengewerkt met de coöperatie DiemerWind zodat deze coöperatie voldoende kennis heeft over windmolens en het eigendom met de lokale coöperatie gedeeld wordt.

Er zijn veel vogels in de zoekgebieden aanwezig en daarom dienen turbines zorgvuldig te worden geplaatst. Dus niet in de gebieden waar de vogelpopulatie schade ondervindt. Soms kan een locatie een paar 100 m verderop nauwelijks problemen opleveren voor vogels en op een andere plek wel.

Hinder van geluid en slagschaduw moet te allen tijde worden voorkomen. Omdat coöperaties geen winstmaximalisatie nastreven kunnen ze maatregelen nemen die een beetje ten koste gaat van wind maar die beter zijn voor omwonenden. Er kan bijvoorbeeld worden gekozen voor stillere turbines, er kunnen uilenveren op de wieken worden geplaatst, goede afstanden kiezen in het ontwerp, slagschaduw kan tot een minimum worden beperkt door een stilstandregeling en buurtprojecten kunnen worden opgezet met de winst van de windmolens. Door lokaal eigendom is men samen eigenaar van de windmolens.

Mevrouw Van Megen spreekt namens een inwonersgroep uit Driemond. Er zijn internationals die zomaar veel geld neerleggen om een lobby te starten voor het plaatsen van mega windturbines. De adviseurs die onder andere de gemeente Amsterdam aanstelt zijn dezelfde adviseurs die werken voor de energiebedrijven. De vraag is of de overheid is opgewassen tegen het grote geld. Een sterke lokale overheid beslist in het belang van haar inwoners. De raad heeft de plicht om besluiten te nemen die in het voordeel zijn van de leefomgeving van de inwoners. Er kan echter sprake zijn van geluidsoverlast en trillingen en het is niet normaal om te veronderstellen dat 10% van de mensen ernstige geluidsoverlast ondervindt. Dus bij twijfel niet inhalen. Luister naar de belanghebbenden.

De heer Blitzblum merkt op dat veel mensen windturbines niet in hun achtertuin willen want hoe kunnen ze anders nog hun huis te verkopen. Alleen mensen die doof en blind zijn willen dit omdat ze geen last hebben van slagschaduw en geluidsoverlast.

Mevrouw Krabbendam woont 6 maanden per jaar op haar volkstuin bij Driemond bij het Diemberbos en het Amsterdam-Rijnkanaal. Deze plek wordt bedreigd door windturbines. Het kanaal werkt als klankkast waardoor veel overlast door hoorbaar en onhoorbaar geluid ontstaat. Voor veel vogels is het kanaal hun oriëntatiepunt om over te vliegen. In het bos zijn heel veel vogels. De wieken hakken de vogels kapot en de trillingen jagen mollen, regenwormen en ringslangen weg. De warmte van de turbines trekt insecten aan. Door de turbulentie raken dieren het noorden kwijt en worden ze slachtoffers van de turbines. Op zee komen er juist meer dieren door windturbines, het is goedkoper en er wordt meer CO₂ gereduceerd dan op land. Er moet nu een pauze worden genomen en kijken wat het beste is zoals isoleren, innoveren, bedrijven die bezuinigen belonen, meer zon op dak en sla slimmer op. Er kan niet meer gezond worden geleefd als de nachtrust er aangaat. Het siert Diemen dat er eerst gekeken wordt of er wel windturbines kunnen komen. Het moet verplicht zijn voor deelnemers aan coöperaties om zelf te wonen in de zoekgebieden. Basalt batterijen is een interessant alternatief.

Mevrouw Samwel is toekomstig bewoner van Weesperluis maar als zij van tevoren had geweten dat deze plannen er waren had ze echt haar bedenkingen gehad om daar een woning te kopen vanwege de voortdurende geluidsoverlast van windturbines. Hopelijk houden buurgemeenten rekening met elkaar en worden er niet op de gemeentegrenzen windturbines geplaatst. Uit de in Diemen gehouden enquête bleek dat de meeste mensen die de enquête hadden ingevuld daar geen windturbines wilden. Hopelijk wordt ook geluisterd naar de inwoners van omliggende gemeenten die er allemaal last van krijgen.

Mevrouw Timmerman is volkstuinder in Driemond en zij pleit ervoor om geen windmolens te plaatsen bij woningen en in de natuur. Ze zijn een bedreiging voor de volksgezondheid en bovendien kunnen bij volkstuinen windmolens heel dichtbij worden gezet omdat het geen geluidsgevoelige bestemmingen zijn. Er wordt echter ook geslapen op de volkstuinen. Het natuurnetwerk rondom Diemen is heel belangrijk omdat dit de natuur als geheel sterker maakt. Het Diemberbos, de volkstuinen en de Gemeenschapspolder zijn allemaal groene parels. De Diemer Vijfhoek is terecht geen zoekgebied meer omdat daar heel veel vogels zitten maar als vogels het kanaal volgen komen ze vanzelf in de gevarenzone van de turbines terecht.

Voor een windturbine is een betonnen fundering nodig van 2000 m² en een toegangsweg. Hoeveel bomen zullen ervoor worden gekapt want er komen ook veel windmolens uit Amsterdam? Er is pas een onderzoek geweest door de VU over het effect van trillingen van windmolens op de bodem en daaruit blijkt dat regenwormen in een straal van 28 m² rond de turbine met 40% achteruitgaan. Dat betekent dus ook minder voedsel in de bodem en minder dieren in het bos. Daarnaast zijn ringslangen gevoelig voor trillingen. Wat blijft er over van het bos, van de rust in het bos? Ook voor recreanten is groen dichtbij heel belangrijk. Daarnaast verstoort het de nachtrust.

De heer Van Gelderen spreekt namens een groot deel van de Vlinderbuurt in Diemen Noord. Diemen wil in 2050 energieneutraal zijn maar daarbij wordt de leefomgeving uit het oog verloren. Zo komt er ook waarschijnlijk een biomassacentrale, de A1 wordt ondertunneld maar bij Diemen blijft deze snelweg bovengronds. Bovendien is het Amsterdam-Rijnkanaal het meest bevaren stukje water in Nederland op deze plek in Diemen. Daarnaast komen er datacenters die de energiebehoefte in Diemen gaat verdubbelen. Pondera Consult stelt in haar rapport dat windturbines nauwelijks een dader zullen zijn maar de hoogte van een windturbine is 2 keer zo hoog als een datacenter op Science Park. De windturbines worden namelijk 145 m hoog. De pilaren van de Muiderbrug zijn 70 m hoog. Daarnaast is de grens door de provincie enorm verlaagd naar 300 m voor windturbines bij woningen. Duitsland en

Denemarken hanteren inmiddels een grens van een kilometer en Frankrijk heeft een grens van 1,5 km gesteld. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde geluidsoverlast maar als de windturbine stilstaat maakt die geen geluid. Daarnaast beschouwt de RVO slagschaduw als hinderlijk als het 12 keer de rotordiameter omvat. Dat komt neer op een straal van 1,4 km als hinderlijk bij een rotordiameter van 115 m. Zelfs als zouden deze afstanden gehanteerd worden, dan is er nog hinder voor recreatie en natuur. Voorkomen moet worden dat dit de volgende misser wordt voor Diemen na de biomassacentrale en het datacenter naast Vattenfall.

Mevrouw Van Mierlo spreekt in als vertegenwoordiger van Volkstuinvereniging Frankendael en mede namens Volkstuinvereniging Linnaeus te Driemond. Samen betekent dat ongeveer 500 volkstuinen waarvan het grootste gedeelte verblijfstuin. Er mogen geen windturbines worden geplaatst vlak naast de volkstuinen, niet in het bos en niet in de buurt van het karakteristieke dorp Driemond. Partijen die altijd voor de natuur hebben gestaan staan nu op het punt om een mega fout te maken door het besluit te nemen om windturbines te plaatsen in een mooi natuurgebied. Straks staan er in het bos 6-8 windturbines als de gemeenten Amsterdam en Diemen dit besluit nemen. Dan is straks het groene bos geheel grijs geworden door toegangswegen. Dan zijn het Diemberbos en de volkstuinen kapotgemaakt. Vele volkstuinders zijn lid van natuurorganisaties die pleiten voor de plaatsing van windturbines en de vraag is hoe lang ze dan nog lid zullen blijven. Hoe kan het dat er nu besluiten voorliggen voor de natuur die ten koste gaan van andere natuur? Eerst moeten de alternatieven voor windturbines worden onderzocht. Er zijn alternatieven met een kleinere footprint, duurzamer en met lagere onderhoudskosten zoals zon op daken, boven parkeerplaatsen, opslag via basaltbatterijen. Over een aantal jaren zijn windturbines zonder wieken ontwikkeld en die zijn naar verwachting ook 40% goedkoper dan conventionele windturbines.

De heer Kemps meldt dat de energiecoöperatie DiemerWind vindt dat de urgentie van de energietransitie hoog is en dat het van belang is om daar met ambitie mee aan de slag te gaan. Zon op daken en windenergie op zee voldoen bij lange na niet aan de energiebehoefte. Er moet een duurzame lokale energievoorziening komen in combinatie met verlaging van de energiebehoefte. Er moet in Diemen zoveel mogelijk hernieuwbare energie worden opgewekt met beperking van overlast voor omwonenden. De gemeenteraad dient naar 50% lokaal eigendom te streven. Niet alleen de lasten maar ook de lusten. Hiermee wordt voorkomen dat het opwekken van duurzame energie winst gedreven is. De verplichting van 50% lokaal eigendom dient expliciet te worden geborgd in het gemeentebestuur. Rest zoekgebieden dienen niet op voorhand te worden beperkt. Er moet juist worden gekeken naar wat wel mogelijk is. Ieder nieuw onderzoek toont aan dat het slechter gaat met het klimaat. De opwekprojecten mogen niet ten koste gaan van de natuur, biodiversiteit en cultureel erfgoed. Er moet worden gezocht naar mogelijkheden in plaats van onmogelijkheden.

De heer Kuiken woont in Diemen. Als ervaringsdeskundige weet hij dat windmolens niet ziek maken en niet gevaarlijk zijn. In 1987 deed hij onderzoek naar de inpasbaarheid van windmolens bij de TU Delft. Vervolgens werd hij ontwerper van hoogspanningsnetten bij het huidige Liander. Als bestuurslid van de coöperatie Kennemerwind hielp hij bij de plaatsing van een rij windmolens die nu na 30 jaar nog steeds energie produceren. Sinds 5 jaar heeft hij ervaring met een bedrijf dat zonnepanelen plaats op huurwoningen, onder andere op de Rode Kruislaan.

Het elektriciteitsgebruik zal de komende jaren flink toenemen. Dat moet zoveel mogelijk met niet-fossiele brandstoffen worden opgewekt. Nederland heeft al meer dan 40 jaar ervaring

met wind op land. Het enige probleem is de inpassing in het drukke land. Gelukkig zijn er inmiddels de nodige normen en randvoorwaarden voor gesteld. Geprobeerd moet worden om binnen de normen zoveel mogelijk wind op land te realiseren. Het transport van elektriciteit op zee is een stuk ingewikkelder, kijk naar de discussie op Schiermonnikoog met een kabel die door het eiland moet worden getrokken. Ook op zee zijn er tegenstrijdige belangen zoals belangrijke natuur. Zon kost veel meer ruimte dan wind en niet alle daken zijn daarvoor geschikt of de eigenaren willen er niet in investeren. De ervaring leert dat veel omwonenden snel positief worden als de windmolens er eenmaal staan. Zonnevelden kunnen prima gecombineerd worden met landbouw. Geeft de burger directe zeggenschap via een lokale energiecoöperatie.

De heer Broëlman is vertegenwoordiger van Volkstuinvereniging Linnaeus te Driemond naast het Diemberbos. Vorige week kostte een Nederlandse windturbine het leven van een Franse lammergier. Eerder werd een Hollandse zeearend gehalveerd door een Duitse turbine. De volkstuinters worden dagelijks gewekt door een zee van vogels in het Diemberbos. Grote hoeveelheden insecten worden door de turbulentie aangezogen en gedood. Er komen dieren voor in het Diemberbos die op de Rode lijst staan van beschermde diersoorten en de Diemerscheeg is onlangs aangewezen als bijzonder provinciaal landschap maar juist in dat gebied wordt gezocht naar locaties om windmolens te plaatsen. Inmiddels is toch wel bekend dat deze machines schadelijk zijn voor mens en dier maar toch wordt gekeken of ze tussen de mensen en de dieren kunnen worden geplaatst. Waarom mogen er bij volkstuinten wel turbines worden geplaatst binnen zelfs 50 m? De volkstuinten zullen dag en nacht belast worden met het geluid van windturbines met lage bromtonen en slagschaduw. Daarbij opgeteld de klankkast van het Amsterdam-Rijnkanaal en de aanvliegeroute van Schiphol.

Volkstuinen worden niet genoemd als beschermde objecten in de Wet geluidshinder en daarom menen gemeenten de afstand van 350 m niet te hoeven handhaven. De gemeente heeft echter een voorzorgplicht om haar inwoners te beschermen en kunnen volkstuinters die daar minimaal 6 maanden verblijven per jaar niet blootstellen aan dit geluid, trillingen, risico's van omvallen en het verlies van een rotorblad door de windturbines.

De heer Bouwmeester woont sinds kort in Weesp. De gemeente Amsterdam heeft besloten dat windturbines zo dicht mogelijk bij de rand van de gemeente moeten komen. Nog te bouwen woningen liggen nog geen 600 m van deze kolossen en dat is met hun gebrom letterlijk gekmakend. In het buitenland wordt een norm gehanteerd van minstens 1,5 km en soms 10 keer de tiphoogte. De gemeente Amsterdam moet hebben gedacht not in my backyard en Diemen helpt een handje door haar grondgebied aan Amsterdam in bruikleen te geven maar niet te dichtbij want zo dicht mogelijk bij Weesp en zover mogelijk van Diemen verwijderd. Zo hebben Amsterdam en Diemen er geen last van en Weesp des te meer. De gemeenteraad dient de gezondheid van deze en volgende generaties serieus te nemen en met bewoners in gesprek te gaan over het vergroenen van de energie en het verminderen van het energiegebruik door de aanpak van oude huizen. Windenergie kan op zee en op het IJsselmeer en er zijn nog veel daken voor zonne-energie beschikbaar.

Mevrouw Sommeijer spreekt in als bewoner van de Lange Stammerdijk en als arts om de gemeenteraad te overtuigen dat windmolens niet in de buurt van woningen moeten worden geplaatst. Volgens de wet mag een windmolen op 350 m afstand van huizen worden geplaatst omdat je dan niet de huidige gemiddelde geluidsnorm van 47 dB overtreedt. Deze normen moeten worden aangepast en de RIVM gaat op basis van nieuwe gegevens een expertisecentrum oprichten om de gezondheidseffecten van windmolens verder te onderzoeken. Ook op basis van oude gegevens kan worden onderkend dat een windmolen

op korte afstand van een woning ongezond is. Het raadsadres is ondertekend door meer dan 100 artsen uit Amsterdam. Dat laat zien dat windmolens dicht bij huizen overlast veroorzaken door geluid en knipperlichten dat stress en gezondheidsschade oplevert. Hoe harder het geluid hoe meer schade. De schade houdt niet op bij een grens van 600 m. De studie laat zien dat een veilige grens minstens 1500 m is.

Daarnaast heeft het RIVM in mei een rapport uitgebracht over geluids- en gezondheidsschade. Dat ging over het geluid van verkeer, vliegtuigen en treinen en dan werd er een effect op de gezondheid gezien bij 45 dB. Daarbij wordt het geluid van windmolens als belastender ervaren dan van het wegverkeer. De veilige geluidsbelasting van windmolens zal dus eerder onder de 45 dB moeten uitkomen. Andere landen hebben op basis van deze data hun geluidsnormen juist aangescherpt. Windturbines in een woongebied is dus een heel slecht idee.

Mevrouw Schep wil haar zorgen uitspreken als toekomstige bewoner van Weespersluis. Gezien de grootte van de windturbines die geplaatst gaan worden is de kans voor hinder heel groot. Het RIVM acht het acceptabel als 8-9% van de bewoners daar hinder van ondervinden. Het gaat hier om lang aanhoudend lawaai waar soms bewoners gezondheidsklachten van krijgen. Ook veel artsen hebben zich inmiddels openlijk uitgesproken over hun zorg hiervoor. Misschien zijn juist de mensen die last hebben van geluid veel meer tegen windmolens dan andere mensen.

Het lijkt erop alsof de bewoners van Amsterdam, Weesp, Driemond enzovoort tegen elkaar worden uitgespeeld. Wie het meest van zich laat horen wint en dan wordt een zoekgebied geschrappt. Gezien de ambities van de provincie Noord-Holland moeten er een aantal windmolens worden geplaatst en hoe minder zoekgebieden, hoe meer zekerheid dat die daar worden gezet. De vraag is of er wel sprake zal zijn van een zorgvuldige analyse of dat de politiek de uitkomsten uiteindelijk zo zal wegen dat het er alsnog zal komen. Er is al heel weinig natuur in Nederland en er zijn een aantal prachtige plekken in Diemen en het overloopgebied naar Weesp. Ook voor flora en fauna is het heel belangrijk dat er af en toe stilteplekken zijn.

Mevrouw Baatsen is een bezorgde inwoner van Diemen Noord. Bij de huidige norm geeft het RIVM aan dat 9% van de omwonenden ernstige geluidshinder gaat ondervinden. Bij bestaande parken in de Hoeksche Waard blijkt dat omwonenden niet kunnen slapen in de nacht vanwege geluidsoverlast. Dit betekent dat 1/3 van de omwonenden er iets van gaat merken want als iemand in een gezin ziek is treft dat het hele gezin. Bij het voormalige zoekgebied nummer 9 stonden de bestaande woningen maar 300 m van de turbine.

Het plan van de IJmeerlijn en woningbouw is weer uit de kast gehaald. Bij de IJmeerlijn komt er waarschijnlijk een station in Diemen Noord bij het viaduct A1/A9 en bij de bebouwing van de Diempolder is dat niet meer in de middle of nowhere. Dat betekent dat een gedeelte van het zoekgebied niet meer geschikt is voor het plaatsen van turbines wegens toekomstige woningbouw.

Tijdens de informatieavond in december 2020 was er sprake van een aantal zoekgebieden en dat is nu naar 2 zoekgebieden gegaan die met elkaar bijna half Diemen beslaan. Zou het huidige voorstel op die avond voor teveel ophef hebben gezorgd? Wellicht is er sprake van een opgezet plan om pas later half Diemen als zoekgebied aan te wijzen. Hopelijk laat de raad zich niet door de wethouder onder druk zetten en kiest zij voor geen windturbines.

De heer Kreijn woont in Weesp. In het RES participatieverslag staat dat de meerderheid van de 400 respondenten uit Diemen kwam en dat de overige onder andere uit Amsterdam, Weesp en andere gebieden kwamen. Voorts staat er in het verslag dat het plaatsen van windturbines door een meerderheid negatief wordt beoordeeld. Een groot deel van de

respondenten weigert windturbines vanwege de hinder die zij veroorzaken vanwege horizonvervuiling, geluidsoverlast, effect op de gezondheid en verspilling van natuurgebieden. Er wordt gezegd dat windmolens het beste in buitengebieden kunnen worden geplaatst op industrieterreinen of er tussen. Diemen is volgens hen te dichtbevolkt en de windmolens dienen op voldoende afstand van de bebouwde kom worden geplaatst. Verder staat er nog dat de respondenten willen dat de gemeente rekening houdt met de wensen van de bewoners van zowel Diemen als omliggende gemeenten en windmolens en zonnepanelen dienen zover mogelijk van de bebouwde kom te worden geplaatst. Mensen willen dus geen windmolens dicht bij woningen. De tegenstanders wonen vaak dicht bij windmolens op minder dan 2 km afstand. Er zijn ook veel voorstanders maar die wonen meestal iets verder weg.

Als er dus voor wordt gezorgd dat windmolens op 1,5-2 km van huizen komen te staan is er bijna niemand meer die er last van heeft en dus niet tegen die dingen. De raad moet dus geen windmolens toestaan op minder dan 2 km afstand van woningen.

VVD zou graag van de heer Akkerman willen weten of hij van mening is dat alle feiten nu boven tafel zijn met betrekking tot windenergie en zonne-energie.

De heer Akkerman zegt dat een van de belangrijkste adviezen in het rapport van de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland is dat heel goed onderzoek moet worden gedaan van het effect van de plaatsing van windmolens of zonnepanelen op de zoekgebieden. Goed gekeken moet worden wat het effect is op de natuur en op omwonenden want ook voor geluidsoverlast geldt dat per locatie dient te worden onderzocht wat het effect van windmolens is op de dichtstbij gelegen woningen. Er worden veel gemakkelijke oplossingen geschetst voor de energietransitie maar het is bijvoorbeeld niet zo dat met wind op zee voldoende duurzame energie kan worden opgewekt. De gemeente zal enorm inzetten op zon op dak en die oplossing is dus al ingecalculeerd. De RIVM heeft een uitstekende website waarop veel feiten staan, bijvoorbeeld op het gebied van geluid.

VVD vraagt wat de heer Honcoop verstaat onder het voorzorgsbeginsel.

De heer Honcoop zegt dat het voorzorgsprincipe is bezin eer u begint. Het staat allemaal nog zeer in de kinderschoenen en daar moet meer onderzoek naar gedaan worden en de landelijke normen dienen te worden aangepast aan de WHO.

VVD constateert dat de heer Petri het had over wind op zee en dat die oplossing tot 2040 voldoende zou zijn. Waarop is dat gebaseerd?

De heer Petri wijst erop dat er mensen zijn die zeggen dat er zoveel elektriciteit in de toekomst nodig is dat als bijvoorbeeld de industrie wordt geëlektrificeerd er nooit voldoende ruimte op zee is.

Onafhankelijke Partij Diemen vraagt aan mevrouw Krabbendam op welke termijn basaltbatterijen kunnen worden geïntroduceerd.

Mevrouw Krabbendam legt uit dat het al wordt toegepast in het ecodorp Boekel. Omdat de RES 1.0 al klaar is, is er nog tijd om het meest voorkomende gesteente op aarde te gebruiken dat tot 450° warmte kan opnemen.

Onafhankelijke Partij Diemen vraagt aan de heer Akkerman of de 50 % eigendom ook geldt voor bedrijven zoals Vattenfall.

De heer Akkerman zegt dat dat percentage geldt voor omwonenden en eventueel bedrijven in de omgeving. De oproep is om dat vast te leggen in het beleid van de gemeente. Dan weten de projectontwikkelaars waar ze aan toe zijn. In de Handreiking lokaal eigendom staat hoe dit kan worden toegepast en dat kan worden vastgelegd in het gemeentelijk beleid.

Ons Diemen begrijpt dat de heer Akkerman positief tegenover de plannen staat maar geldt dat ook voor de natuur?

De heer Akkerman legt uit dat wanneer verder wordt gezocht in de zoekgebieden het belangrijk is om heel precies in beeld te brengen wat de effecten zijn op de biodiversiteit en de natuur. In de notitie kan worden gevonden wat de Natuur- en Milieufederatie per gebied vindt qua natuur en landschap.

Ons Diemen vraagt aan mevrouw Verhoef of het mogelijk is dat een Diemense coöperatie bijvoorbeeld windmolens in Flevoland neerzet.

Mevrouw Verhoef legt uit dat De Windvogel op verschillende plekken in Nederland windmolens bouwt maar dat gaat altijd samen met een lokale coöperatie. Er wordt dan rond de windmolens naar lokaal draagvlak gezocht en het is ook belangrijk dat de opbrengsten in de omgeving worden geïnvesteerd, bijvoorbeeld in de natuur.

Ons Diemen wijst erop dat kleinere windmolens niet een optimale opbrengst hebben. Het is dan logisch dat er voor Diemen ook andere locaties op het oog moeten zijn.

Mevrouw Verhoef zegt dat hoe hoger de windmolen wordt hoe meer opbrengst er is. Dat is ook voor de ruimtelijke impact beter omdat er dan minder windmolens nodig zijn in Nederland. Elke regio moet een stukje bijdragen aan de opwek van energie in Nederland en dus moet Diemen ook een stukje duurzame energie opwekken.

CDA vraagt aan mevrouw Sommeijer of de norm van 45 dB gaat over de gemiddelde of over de piekbelasting.

De voorzitter constateert dat mevrouw Sommeijer niet meer aanwezig is maar het CDA kan de vraag eventueel via haar mailadres nog schriftelijk stellen. Vervolgens wordt de vergadering geschorst.

De voorzitter heropent de vergadering.

VVD zegt dat sommige teksten in de stukken niet erg gelukkig zijn. In het raadsvoorstel staat bijvoorbeeld onder het kopje Wat merken de burgers van de te nemen beslissing dat burgers, bedrijven en instellingen door dit besluit niet direct worden geraakt. Daar is de VVD het niet mee eens. Het aantal insprekers vanavond is een goede indicator voor het feit dat dit besluit en wat er op volgt iedereen raakt. De aanpassing naar duurzame energie moet betaalbaar zijn voor gewone gezinnen en ondernemers en er moet altijd voldoende elektriciteit zijn voor die gezinnen en bedrijven. Er moet worden ingezet op een brede mix van mogelijkheden om elektriciteit op te wekken. Er is onrust ontstaan over de RES-ambities van de gemeente Diemen en met name over de inzet van windturbines. Ook in omliggende gemeenten is deze onrust zeer aanwezig. Windmolens in Amsterdam bij het Science Park staan bijvoorbeeld dichtbij Diemen net zoals de randen van het Diemberbos dichtbij Zuidoost en Weesp staan. Door het aanwijzen van zoeklocaties kunnen wellicht toekomstige

woningbouwlocaties in gevaar komen. Er dient goed rekening te worden gehouden met de burens.

Sinds de vaststelling van de concept RES in juli 2020 is er sprake van voortschrijdend inzicht bij de VVD. Er moet breed worden gekeken naar de inzet van nieuwe energiebronnen. Daarin passen aquathermie, geothermie, WKO-opslag, windenergie, zonne-energie en kernenergie. Er zijn mogelijkheden voor zonne-energie op daken, parkeerterreinen en op taluds van auto- en spoorwegen. Die mogelijkheden dienen uitdrukkelijker te worden onderzocht. Genoemde alternatieven zullen naast zon- en windenergie nodig zijn om de ambities van de energietransitie te halen.

Gezondheid en welzijn van omwonenden dienen voorop te staan. Er mogen geen interventies worden gepleegd waardoor mensen ziek worden of er schade door lijden. Ook moet zorgvuldig worden omgegaan met de schaarse flora en fauna. Dat betekent dat er voor de inzet van windturbines in Diemen weinig mogelijkheden zullen zijn. Er moet een ruime afstand worden bewaard van woningen maar ook de inrichting van het tussenliggende landschap maakt veel uit. Geluid in open veld zal bijvoorbeeld verder dragen dan wanneer er obstakels tussen staan. Het kan ook door zonlicht een knipperlichteffect ontstaan met hinderlijke slagschaduw.

De VVD maakt zich zorgen over de zoeklocaties die door het college zijn gepresenteerd. Het college vindt dat de schade en overlast zoveel mogelijk moeten worden beperkt en het uitgangspunt is dat daarvoor de wettelijke norm wordt gehanteerd. Zoeklocaties die dichterbij dan 600 m bij woningen liggen of zodanig dichtbij dat er hinder wordt ondervonden moeten in ieder geval worden geschrapt.

GroenLinks vraagt wat de VVD onder hinder verstaat.

VVD zegt dat op de website van de RIVM over hinder staat 'in lijn met de WHO-definitie van gezondheid beschouwen we hinder en slaapverstoring zelf ook als schadelijke gezondheidseffecten'. Er is vervolgonderzoek nodig. De RIVM voert op dit moment een onderzoek uit naar de manier waarop mensen risico's waarnemen van hun leefomgeving, hun leefstijl en van infectieziekten. Daarvoor is een steekproef getrokken van 3500 adressen in de buurt van windmolenparken en de uitkomsten van het onderzoek komen naar verwachting in de loop van 2021 beschikbaar.

Participatie en draagvlak zijn essentiële onderwerpen. Doordat de beschikbare ruimte in Diemen beperkt is zal de Diemense bijdrage dat helaas ook zijn. Het helpt niet bij het vinden van draagvlak als de gemeente toestaat dat datacenter worden gevestigd waar veel zo niet alle duurzaam opgewekte energie naartoe gaat. De VVD is daar dan ook niet voor. Alle gemeenten hebben via de VNG het Klimaatakkoord mede ondertekend en handelen dus autonoom maar er staat ook in het akkoord dat wanneer de doelen niet worden gehaald er ingegrepen kan worden via interbestuurlijk toezicht en het omgevingsrecht en dat is medebewind. Als het RES-proces op de lokale autonomie rust mogen gemeenten ook nee zeggen en als zo'n besluit niet wordt geaccepteerd is dat weer medebewind. Er is dus een wettelijke grondslag nodig om bij het democratische mandaat in de gemeentelijke huishouding in te kunnen grijpen.

De zoeklocaties zijn te breed en te vaag. Er kan bijvoorbeeld pas wat worden gezegd over draagvlak en ruimtelijke inpassing als er meer bekend is van het gezondheidseffect van een windmolen op een specifieke locatie. Die gezondheidseffecten zijn nog onvoldoende duidelijk.

D66 wijst erop dat wanneer de gemeente de zoekgebieden vaststelt er ook juist meer onderzoek gaat plaatsvinden naar waar windmolens precies kunnen komen te staan.

VVD stelt dat de zoekgebieden veel te groot en te vaag zijn. Het maakt heel veel uit of op de uiterste punt van een zoekgebied iets wordt neergezet of op een andere uiterste punt van een zoekgebied. Er moet dus een veel preciezere plaats worden aangewezen en van daaruit kan worden gekeken hoe het zit met de hinder en verdere effecten van de windmolen.

D66 zegt dat dit juist wordt onderzocht als de zoekgebieden worden vastgesteld.

VVD is daar heel erg beducht voor want het vaststellen van de RES is zeker niet vrijblijvend en het vaststellen van de zoekgebieden al helemaal niet.

GroenLinks merkt op dat wanneer alleen heel specifieke plekken worden aangewezen voor windmolens de gemeente zich juist beperkt. Als het gebied wat groter is kunnen diverse locaties worden onderzocht die het meest kansrijk zijn.

VVD zegt dat de zoekgebieden heel vaag zijn waardoor de effecten op geen enkele manier kunnen worden onderzocht. Daar wil de VVD niet aan meewerken. Dit moet veel specifieker worden aangewezen.

PvdA vraagt wat de VVD bedoelt met de zoekgebieden zijn niet vrijblijvend.

VVD zal dat verder toelichten in het betoog als het gaat om de besluitvormingsfuiik. De gezondheid van de inwoners mag in geen geval in de waagschaal worden gesteld. Daarbij doet het college ook verder onderzoek naar de effecten van windmolens op omwonenden maar de onderzoeksresultaten zijn nog niet beschikbaar. Dan is het instemmen met de RES prematuur en onverstandig. Als nu wordt ingestemd kunnen provincie en Rijk al snel concluderen dat er in Diemen draagvlak is voor windmolens door deze instemming met de zoekgebieden. In latere vergunningstrajecten zal daarvan gebruik worden gemaakt.

GroenLinks stelt dat het enige wat wordt vastgesteld is dat verder wordt gekeken wat mogelijk is. Er wordt nergens in de tekst gezegd dat er zoveel windmolens geplaatst gaan worden of zoveel zonnepanelen gelegd worden. Er worden geen dingen beloofd die vervolgens van bovenaf kunnen worden opgelegd.

VVD is er bang voor dat hieruit door hogere overheidsinstanties wordt geconcludeerd dat er draagvlak is in Diemen voor zonne- en windenergie in zijn algemeenheid terwijl daar absoluut geen draagvlak voor bestaat. Als het veel specifieker wordt omschreven kan er iets van gevonden worden, ook over de effecten ervan.

GroenLinks merkt op dat veel insprekers wel degelijk voor duurzame energie zijn. Daar worden door de bewoners echter voorwaarden aan verbonden dat ze daar geen gezondheidsklachten aan overhouden. Er is dus draagvlak voor het zoeken naar mogelijkheden van duurzame energie.

VVD stelt dat er nog onvoldoende onderzoeksresultaten zijn, zeker op het gebied van gezondheid. Het is daarom prematuur om nu al zoekgebieden aan te wijzen en later wordt wel eens uitgezocht wat de effecten zijn.

PvdA wijst erop dat de te nemen beslissing is dat er verder onderzoek gedaan gaat worden en als er nieuwe technieken zijn wordt dat ook meegenomen in de RES 2.0.

VVD zegt dat inderdaad niet wordt besloten dat er morgen windmolens op locatie X worden geplaatst maar er wordt wel degelijk besloten over zoekgebieden en dat er daarom in principe mogelijkheden zouden zijn. Er kunnen geen zoekgebieden worden aangewezen wanneer nu nog niet kan worden beschikt over concrete onderzoeksresultaten en zeker niet over bepaalde effecten van deze ingrepen.

PvdA memoreert dat de VVD ooit heeft gezegd dat Diemen te weinig ambitieus was want ooit is het getal genoemd van 3 windmolens in het Diemberbos. Er is een volledige kentering gaande bij de VVD.

VVD geeft aan dat er sprake is van een lerende fractie. Er is veel contact geweest met zowel voorstanders als tegenstanders in Diemen en er is veel gelezen over dit onderwerp. Daarom neemt de VVD een wat ander standpunt in dan bij de vaststelling van de concept RES in juli 2020. Er komen ook steeds meer onderzoeksresultaten beschikbaar.

D66 vraagt wanneer het voor de VVD wel genoeg is, wel voldoende gegevens beschikbaar zijn om de zoekgebieden te specificeren.

VVD stelt dat wanneer iemand een huis wil bouwen hij wil weten of er sprake is van vervuiling van de grond. Het zou merkwaardig zijn om pas achteraf te kijken of misschien op vervuilde grond is gebouwd. Als naar de zoekgebieden in de RES wordt gekeken is het dus verstandig om te weten of het daar in zijn algemeenheid kan en of daar in specifieke gevallen iets kan worden neergezet. Door het aanwijzen van zoekgebieden ga je een stap te ver en zwem je in de besluitvormingsfuik.

D66 zegt dat de vergelijking mank gaat want er wordt nog helemaal geen huis gebouwd. Er wordt juist besloten dat er verder onderzoek gedaan gaat worden.

VVD vindt dat eerst dingen moeten worden uitgezocht waardoor er meer feiten op een rij komen en dan kunnen zaken worden vastgesteld. Voorlopig moeten maximaal windmolens op zee worden gezet. Daar kunnen veel grotere windmolens worden geplaatst, waait het meer en hebben veel minder mensen er last van. Bovendien is er dan vele jaren meer dan genoeg energie voorradig. De fractie zal zich nog nader beraden met datgene wat allemaal vanavond is gezegd maar op dit moment is het zo dat er teveel onduidelijkheden zijn om met de gevraagde beslissing te kunnen instemmen.

GroenLinks vraagt hoe de VVD het proces voor zich ziet en hoe dan de participatie wordt geborgd. Er is nu juist een proces waar de mensen een idee hebben welke stappen er nog komen en waar bewoners kunnen meedenken. Als een onderzoek wordt gedaan naar de effecten van windmolens mogen bewoners meedenken over de onderzoeksvraag, welk bureau hiermee wordt belast et cetera.

VVD vindt het een fantastisch plan om meer onderzoek te doen en om daar de inwoners van Diemen dan wel omwonenden bij te betrekken maar het is een heel slecht plan om nu niet te wachten op de onderzoeksresultaten. Door de RES 1.0 nu al vast te stellen wordt dat onderzoek niet serieus genomen.

GroenLinks zegt dat er een kader nodig is waarbinnen het onderzoek gaat plaatsvinden en als geen zoekgebieden worden vastgesteld, wordt het onderzoek gedaan voor heel Diemen, bijvoorbeeld voor het Diemerplein? Alles wat nu niet in het zoekgebied zit wordt daarin ook niet meegenomen.

VVD is ook van mening dat geen windmolens op het Diemerplein moeten worden geplaatst maar je moet veel specifieker zijn in waar je de windmolens zou willen plaatsen en daar dan het onderzoek op richten.

D66 nodigt de VVD uit om een specifieke plek aan te wijzen waar dat onderzoek moet worden gedaan.

VVD zegt dat het aan het college is om een specifieke plek aan te wijzen. Dat is niet aan de raad.

D66 constateert dat de VVD niet aangeeft op welke manier het specifieker zou moeten. Dan biedt de VVD geen alternatief.

VVD is van mening dat Diemen eigenlijk geen plaats kent voor windmolens. De fractie is voor wind op zee. Daar kunnen grote windmolens worden geplaatst die veel efficiënter zijn dan een paar kleine windmolens op een grasveldje in Diemen.

GroenLinks vraagt of als uit het onderzoek van het RIVM blijkt dat mensen serieus hinder ondervinden van snelwegen, gaat de VVD dan ook voorstellen dat er niet meer op snelwegen en spoorwegen wordt gereden in dit gebied?

VVD wijst erop dat langs snelwegen grote geluidsschermen worden neergezet om de hinder te beperken. Een windmolen kan niet worden beschermd met een windscherm want dan is het totale effect weg.

GroenLinks stelt dat geluidsschermen ook niet zaligmakend zijn want er is veel sprake van weerkaatsing van het geluid en dat is een effect waar de gemeente misschien nog iets mee moet vanuit het voorzorgbeginsel.

VVD merkt op dat het autoverkeer de laatste jaren veel intensiever is geworden maar in het geluid dat auto's produceren zit in de komende tijd nog wel een ontwikkeling in gunstige zin.

GroenLinks zegt dat de reductie van CO2 nodig is om de verandering van het klimaat zo klein mogelijk te houden en daarom moet het gebruik van fossiele brandstof naar 0 worden teruggebracht. Dat kan alleen als daarvoor in de plaats hernieuwbare energie wordt gebruikt. Er moet nu actie worden ondernomen en er kan niet worden gewacht totdat de perfecte manier is gevonden. Er mag niet worden vergeten om juist de jongeren in deze discussie te betrekken omdat het gaat om gevolgen voor kinderen en kleinkinderen. Ook de huidige generatie maakt al mee dat het klimaat verandert maar voor de kinderen en de kleinkinderen zullen de gevolgen groter zijn. Als nu niet veel wordt gedaan zitten zij straks met een onmogelijke opgave.

Het proces van de RES biedt kansen om hernieuwbare energie op te wekken in de regio op basis van zon en wind. Iedereen is het erover eens dat de plaatsing van zonnepanelen moet worden gestimuleerd, om te beginnen op grote daken en misschien ook velden met zonnepanelen. De ruimte in Diemen is echter schaars en daarom dient voor elke situatie een goede afweging te worden gemaakt.

Veel inwoners en mensen buiten Diemen hebben hun zorgen gedeeld over het effect van het geluid van windmolens. Er zijn ook veel inwoners voorstander van windmolens in Diemen omdat ook zij de klimaatcrisis willen aanpakken. Diverse mensen zeggen dat ze door de plannen overvallen worden want ze horen ineens over bijvoorbeeld de mogelijkheid tot het

plaatsen van windmolens bij het Diemberbos. Sommigen die windmolens niet willen hebben doen al alsof het besloten is maar er is nog geen besluit dat er windmolens en zonneparken in Diemen komen.

Tot nu toe is er sprake van een zorgvuldige procedure waarbij de inwoners in een vroeg stadium worden betrokken. Ondertussen is een groot deel van Diemen zich bewust van dit proces en van het feit dat de gemeente bezig is na te denken over de mogelijke plaatsing van windmolens en zonnepanelen. Deze maand wordt alleen het besluit genomen dat verder wordt gekeken wat er mogelijk is en wat er niet mogelijk is.

VVD zegt dat er natuurlijk een urgentie is maar de gezondheidssituatie en het welzijn van mensen is ook zeer urgent. Er moet nog een paar maanden worden gewacht want het RIVM is bezig en in opdracht van het college gebeurt van alles. Waarom moet de gemeenteraad deze RES vaststellen, anders dan dat ze daar door een andere overheid toe wordt gedwongen?

GroenLinks wijst erop dat de gemeente heeft ingestemd met het Klimaatakkoord en met het proces van de RES. Er worden met deze RES zoekgebieden benoemd waar onderzoek gedaan gaat worden en alle onderzoeken van het RIVM en de gemeente zijn juist bedoeld om die antwoorden te vinden gedurende het proces. Als de gemeente nu instemt met zoekgebieden betekent dat niet dat wordt ingestemd met het plaatsen van dingen maar met het uitzoeken van zaken.

VVD zegt dat er ook heel veel gebeurd op het gebied van wind op zee. Daar zou ook landelijk in deze RES-discussie veel meer naar gekeken moeten worden. De windmolens die op zee worden geplaatst zijn vele malen groter en efficiënter. Als er al tot windmolens plaatsen wordt gekomen in dit gebied zijn dat hele andere windmolens dan die op zee worden geplaatst.

GroenLinks is het ermee eens dat dat hele andere windmolens zijn maar er is bijvoorbeeld ook discussie over een elektriciteitsleiding door Schiermonnikoog omdat ten noorden van dat eiland ook windparken worden gepland en die elektriciteit moet ergens aan land komen, dus ook dat levert complicaties op. Er worden inderdaad veel windmolens op zee geplaatst maar de energie op land waarnaar wordt gestreefd is maar een minimaal deel van de energie die Nederland uiteindelijk nodig heeft. Het is een eerste stap en Diemen moet daarin ook zijn verantwoordelijkheid nemen.

Ons Diemen geeft aan dat het doel van de RES 1.0 is om concrete gebieden aan te wijzen maar dat wordt in het betoog van GroenLinks niet gehoord. Het is nu veel te uitgebreid.

GroenLinks vindt dat de zoekgebieden zoals die er nu liggen redelijk concreet zijn en verder onderzoek is nodig om te kijken waar zaken wel of niet kunnen worden geplaatst. Mensen hebben het gevoel dat gemeenten proberen om windmolens aan de rand van het grondgebied te zetten maar dat is vaak omdat daar niet de centra zijn waar wordt gewoond. Bovendien moeten windmolens op enige afstand van mensen geplaatst worden en daarom kunnen ze niet in het centrum worden gezet.

VVD constateert dat de randen van Diemen dan wel heel dicht bij andere gemeenten kunnen zijn waar het gaat om windmolens. Als de gemeente Amsterdam bijvoorbeeld windmolens op het Science Park wil plaatsen staan die heel dicht bij Diemen en als Diemen bij het Diemberbos aan de rand windmolens wil plaatsen staan die heel dicht bij de nieuwe wijk Weesperluis. De burens mogen niet worden gehinderd in deze discussie. Mag het van GroenLinks wel aan de rand en mag een ander er last van hebben?

GroenLinks zegt dat het in ieder geval niet in het centrum mag. Het is ook niet de bedoeling dat burgers van buurgemeenten er lastig mee worden gevallen. Daarom heeft GroenLinks ook voorgesteld om eerst een onderzoek te doen naar de effecten van windmolens en daarbij rekening houdend met de mogelijke windmolens die geplaatst worden. Daarom kan het onderzoek worden toegespitst op een aantal plekken langs het Diemberbos, juist langs de infrastructuur vanuit een aantal locaties onderzoeken in hoeverre windmolens op die plek overlast zouden kunnen veroorzaken voor omwonenden, ook buiten Diemen.

Ouderenpartij Diemen heeft GroenLinks en andere politieke partijen de afgelopen tientallen jaren alleen maar horen opkomen voor de weilanden die nu als zoekgebied worden aangewezen, dat die groen moesten blijven en behouden moesten blijven voor natuur en recreatie. Daar gaat GroenLinks helemaal niet op in.

GroenLinks herhaalt dat er een onderzoek gaat worden gedaan naar wat wel en niet kan. De ruimte is kostbaar om meerdere redenen en op de weilandendriehoek moeten geen zonnepanelen worden neergezet als er alternatieven zijn.

Ouderenpartij Diemen vraagt waarom GroenLinks dan akkoord gaat met het aanwijzen van de weilandendriehoek als zoekgebied. Dat staat in het voorstel van het college.

GroenLinks zegt dat als straks blijkt dat dat de enige mogelijkheid is voor zonnepanelen en de raad zou beslissen dat zonnepanelen de beste bestemming is voor de weilandendriehoek na verder onderzoek en afwegen van alternatieven, dan zou dat er uiteindelijk uit kunnen komen maar dat is op dit moment niet de keuze van GroenLinks.

Ouderenpartij Diemen stelt dat de weilandendriehoek dan op de allerlaatste plaats moet worden gezet want er zijn meer gebieden die eerst onderzocht moeten worden of er zonnepanelen geplaatst kunnen worden.

GroenLinks zegt dat dit een deel is van een groter geheel en dit kan heel goed worden meegenomen in de onderzoeken en de afwegingen. Die afweging wordt uiteindelijk gemaakt in de omgevingsvisie en de omgevingsplannen op een integrale manier en niet alleen op basis van dat het voorkomt als een mogelijkheid voor lokale energieopwekking.

Ouderenpartij Diemen constateert dat GroenLinks afstapt van de jaarlijks geuite koestering om dat weilandgebied te behouden zoals het is. Met het plaatsen van zonnepanelen daar wordt er een bedrijfsbestemming aan gegeven.

Ons Diemen stelt dat de weilandendriehoek er op dit moment ook uit kan worden gehaald en later er weer bij worden geplaatst. Dat is in de RES mogelijk. Dat is ook het bezwaar tegen de huidige opzet. Er kan beter naar een realistisch plan worden gegaan.

GroenLinks vindt dat ook kan worden besloten om het te laten staan om er later een reële afweging over te maken maar als nu per se moet worden gekozen kiest GroenLinks ervoor om de weilandendriehoek te laten zoals die is.

Het is belangrijk dat er onderzoek plaatsvindt en dat er niet wordt gewacht tot er aanvragen voor concrete plannen liggen. Door het nu vaststellen van de RES kunnen de gekozen zoekgebieden verder worden onderzocht en de status worden aangepast van verkennend naar kansrijk of juist van verkennend naar ongeschikt. Het is urgent om nu bij te dragen aan de oplossing voor de vermindering van de CO₂-uitstoot. Dat kan betekenen dat er nu

beslissingen moeten worden gekozen waar we niet direct gelukkiger of welvarender van worden maar de kinderen en kleinkinderen hopelijk wel. Daarom dient Diemen zijn verantwoordelijkheid te nemen door bij te dragen aan het opwekken van duurzame energie als dit op een goede manier kan en niet ten koste van alles. Behoud van natuur en de gezondheid van de inwoners zijn mede leidend in de keuzes die uiteindelijk gemaakt moeten worden. Stap voor stap moet worden gekeken wat er kan op het gebied van zonnepanelen en windmolens in Diemen, samen met de inwoners en de omwonenden van Diemen. Dus zeker ook met de mensen die vandaag hebben ingesproken en die op vele andere momenten hun zorgen hebben gedeeld.

Ouderenpartij Diemen vindt dat het nodig is om na de besluitvorming een reflectieperiode in te lassen om eens goed na te denken over waar de gemeente aan begonnen is. Tientallen jaren gekoesterde en schaarse weidegebieden worden door het college aangewezen om in een volgende ontwikkelfase in een bedrijventerrein te veranderen en dat in een omgeving waar de openbare ruimte steeds schaarser is geworden.

Van het gas afgaan is een diep ingrijpende maatregel en daarvoor is draagvlak nodig. De zoektocht naar gebieden voor wind- en zonne-energie heeft niet geleid tot draagvlak. Tegenstanders eisen terecht een afstand van 1,5 km tussen woningen en windmolens. Voorstanders doen bonte uitspraken. Zij willen niet alleen windmolens op grond maar ook in het dorp. Dan zou er ook eentje passen op het Diemerplein naast de apotheek.

D66 vraagt hoe de Ouderenpartij Diemen komt aan de afstand van 1,5 km.

Ouderenpartij Diemen legt uit dat in zijn algemeenheid een afstand van 10 maal de hoogte van een windmolen van 150 m aanvaardbaar wordt geacht.

D66 wijst erop dat het geluid de overlast veroorzaakt.

Ouderenpartij Diemen stelt dat in het betoog niet is ingegaan op het geluid.

D66 begrijpt dat de Ouderenpartij Diemen de afstand niet baseert op het geluid dat een woning bereikt.

Ouderenpartij Diemen merkt op dat bij de voormalige Hemwegcentrale 5 windmolens staan op 200 m afstand maar dan heb je moeite om het geluid van de windmolens te horen. In Westpoort staan er ongeveer 10 op een rij en daar heb je ook moeite om ze te horen omdat het geluid van de auto's en het vliegverkeer veel dominant is.

GroenLinks vraagt waar de afstand van 1500 m voor nodig is als je de windmolens niet eens hoort.

Ouderenpartij Diemen stelt die norm niet te hebben bedacht maar een feit is dat als je op 200 m van een windmolen voorbijfietst je ze niet eens hoort. Daarbij wordt niets gezegd over iemand die op 200 m van een windmolen woont en ook niet op 600 m of een kilometer want die ervaring is door de fractie nog niet opgedaan. Afgelopen week is aan de raadsleden een filmpje gestuurd maar daar is het geluid versterkt. Er moet uitgegaan worden van de feiten maar het is goed dat het onderzoek gebeurt. Er wordt echter heel veel beweerd dat niet klakkeloos moet worden overgenomen.

GroenLinks constateert dat de Ouderenpartij Diemen de norm hanteert van 1,5 km zonder dat bekend is waar die norm op is gebaseerd.

Ouderenpartij Diemen stelt het nog niet over 1,5 km te hebben gehad. Dat komt later in het betoog. Natuurlijk is niet bedoeld om het Diemerplein aan te wijzen maar dat krijg je als je een standaard tekst naar de raadsleden mailt.

De centrale regie van het rijk ontbreekt in de procedure. De gemeente en de regio's mogen het zelf uitzoeken maar het ontbreekt aan duidelijke en onweersproken cijfers. Het college van Diemen wekt de indruk dat ze het beste jongetje van de klas wil zijn.

Als je nu weidegebieden in Diemen die al jaren worden gekoesterd als zoekgebied aanwijst worden ze uitgeleverd aan toekomstige projectontwikkelaars die er graag willen investeren in mega zonneweiden. De landschapsarchitect Geuze stelt dat Nederland een uitgesmeerde stad dreigt te worden. Het landschap wordt verkruimeld en vermorzeld. In Vrij Nederland wordt de conclusie getrokken dat openbare ruimte het speeltje is van overheden, bedrijven en projectontwikkelaars. Groengebieden in Diemen worden dus bedrijventerreinen. Dat wil Diemen al heel lang niet en waarom nu dan wel?

Rijksbouwmeester Alkemade hekelt het gebrek aan samenhang bij de aanwijzing van zoekgebieden. Hij zegt dat het in feite een industriële laag is die je over het landschap legt en je kunt een landschap niet overladen met claims. Breng de logica en samenhang daarin terug. Hij is tegen het volleggen van goede landbouwgrond met zonnepanelen terwijl er ontzettend veel logistieke loodsen worden gebouwd met zonnepanelen op de daken en daar zijn vele hectares mee gemoeid. Dit moet worden geregeld in een dakenwet.

Er is geen logica in het aanwijzen van de weilandendriehoek, de spoordriehoek en het weiland van manege De Eenhoorn als zoekgebied voor zonnepanelen. De weilandgebieden worden in het collegevoorstel weggegeven aan bedrijven terwijl wat je hebt weggegeven je nooit meer terugkrijgt. Vandaar dat 3 amendementen zijn opgesteld waarin wordt voorgesteld om deze gebieden te schrappen als zoekgebied. Gebrek aan samenhang en logica is er ook bij het zoekgebied Gooiseweg. De plaatsing van zonnepanelen blokkeert plannen om deze weg te transformeren tot een verlaagde stadsstraat. Ook voor deze locatie is een amendement opgesteld om dit zoekgebied te schrappen. Voor alle amendementen geldt dat eerst moet worden aangetoond dat alle zonnecapaciteit op dak is benut.

Zonnepanelen hebben in korte tijd een slecht imago opgelopen. Wie wil er nog zonnepanelen die door Oeirgoerse dwangarbeiders in China zijn gemaakt? Wie heeft de garantie dat de zonnepanelen op zijn dak niet door een malafide installateur worden gelegd die korte tijd later failliet wordt verklaard? Wie wil er nog zonnepanelen waarvan onderdelen kortsluiten en je huis in de fik steken? Waarom worden er zonnepanelen op de markt gebracht die het communicatieverkeer storen waarover de hulpdiensten vorige week de noodklok luidden? Hiervoor is Europese regelgeving noodzakelijk maar het is ook een reden om de productie van zonnepanelen weer naar Europa te halen.

GroenLinks zegt dat het inderdaad goed is om te weten waar de zonnepanelen worden gemaakt en dat dat op een goede manier gebeurt maar kunnen soortgelijke voorwaarden dan ook worden gesteld aan olieleveranciers die bijvoorbeeld in Nigeria de gevolgen van lekkende oliepijpleidingen niet netjes opruimen? Is dat een reden om geen olie meer af te nemen?

Ouderenpartij Diemen overweegt om daar volgende week op terug te komen want het heeft wel te maken met de wereldwijde energietransitie.

50% van de toekomstige duurzame energie moet in handen zijn van lokale eigenaren. Dan kan worden gedacht aan een coöperatieve vereniging als DiemerWind. Dan gaat het niet om een buitenlands energiebedrijf dat in Diemen is gevestigd maar met het lokaal eigenaarschap schiet het niet op want er zijn nog maar 30 leden. De raad zou 1 miljoen beschikbaar moeten stellen voor de uitgifte van aandelen of certificaten DiemerWind voor

elke inwoner van Diemen ter waarde van € 30. Dan kan de inwoner eventueel zelf lid worden en aandelen of certificaten bijkopen. Dit zal het lokaal eigenaarschap stimuleren.

7 jaar geleden was er al een wens van de gemeente Diemen om 1-3 windmolens te plaatsen maar het mocht niet van de provincie. Toen was er al sprake van een locatie in of nabij het Diemberbos bij de A1 of de A9. In het collegevoorstel wordt nu het gehele Diemense deel van de Diemerscheg als zoekgebied aangewezen. Op sommige andere kaarten staan kriskras windmolens ingetekend, soms dicht bij woningen. Dan is het logisch dat die verzet oproepen. Er dient een minimale afstand van 1,5 km tot de woonomgeving te worden geëist. Het in te dienen amendement beperkt de zoeklocatie tot een strook langs het Amsterdam-Rijnkanaal, ongeveer tussen de A1 en de spoorlijn of iets ten zuiden daarvan. Die locatie heeft een afstand van minimaal 1,5 km van de Stammerdijk en de volkstuinten in Driemond. Als er al windmolens worden geplaatst zijn ze door de hoge bomen langs het kanaal niet zichtbaar.

D66 zegt dat de klimaatcrisis te lang een ondergeschoven kindje is geweest maar dat begint nu gelukkig te draaien. Dit is de eerste generatie die de gevolgen ondervindt van de klimaatverandering maar tegelijkertijd ook de laatste generatie die er wat aan kan doen. Zelfs bij de Diemenaren die kritisch zijn op de RES en op zonne- en windparken wordt de urgentie hiervan geproefd.

De vraag vanavond is gaan we verder met het onderzoeken en willen we weten of het kan. De opgave is echter zo groot dat de gemeente daar hard zijn best voor moet doen. Wonen, natuur en het belang van duurzame energieopwekking concurreren echter met elkaar en het leidt tot oprechte zorgen bij de inwoners want een windmolen in je achtertuin is niet niks. Die zorgen zijn bij de RES 1.0 meegenomen. Bijvoorbeeld in het afvallen van het zoekgebied Diemer Vijfhoek en in het extra onderzoek dat het college heeft aangekondigd naar geluid en slagschaduw van windmolens en in de reflectiefase die het college heeft aangekondigd om nog eens alles op een rij te zetten wat is geleerd in het afgelopen traject. Dit kan echter niet alle zorgen bij de bewoners wegnemen.

Ouderenpartij Diemen vraagt waarom D66 de uitdrukking een windmolen in je achtertuin gebruikt want dat draagt niet bij tot een goed begrip. Niemand plaatst een windmolen in zijn achtertuin.

D66 is het daarmee eens maar dat is juist het doembeeld dat veel inwoners hebben en de fractie wil juist benadrukken dat dit dat niet gedaan gaat worden.

Ouderenpartij Diemen is van mening dat een raadslid een zorgvuldiger woordgebruik moet hanteren.

VVD zegt dat het juist om de details gaat. De RES is heel algemeen en je maakt er heel veel mensen ongelukkig mee. Hoe kijkt D66 tegen de details van een dergelijk plan aan?

D66 stelt dat de details iets is voor het vervolgtraject waarin wordt gekeken wat de mogelijkheden zijn.

VVD vindt het gezondheidsaspect voor mensen dermate belangrijk dat daar op voorhand onderzoek naar gedaan wordt en niet eerst wat vaststellen en daarna naar het effect kijken.

D66 is ook van mening dat het geen effect op de gezondheid van mensen mag hebben maar het proces biedt juist ruimte om nieuwe inzichten mee te nemen. Dan moet je wel weten waar je gaat zoeken zodat bekend is welke gevolgen er eventueel zijn.

VVD zegt dat het zoekgebied dermate groot en vaag is dat je daar weinig van kan vinden. Dat moet specifiekere worden gemaakt en dan kan het onderzoek op dat specifieke gebied worden gericht.

D66 memoreert dat de VVD zonet zei dat het niet haar taak was om die zoekgebieden te specificeren. De zoekgebieden die er nu zijn bieden ruimte om verschillende mogelijkheden af te wegen.

Er dient meer inzicht te worden gegeven bij de inwoners over wat die zoekgebieden precies voor hen betekenen en dan gaat het specifiek over de afstand tot woningen en het geluid. Pondera heeft een verder onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor zonne- en windenergie in Diemen en daarin stond de vuistregel die zegt dat windmolens die potentieel in Diemen zouden kunnen komen op minstens 400 m afstand van woningen zouden moeten staan om te kunnen voldoen aan de bestaande geluidsnormen. De vraag is dan hoe het zit met de overlap met de bestaande zoekgebieden en hoe kijkt het college aan tegen de vuistregel van tenminste 400 m afstand?

Manege De Eenhoorn maakt zich zorgen over een zoekgebied dat in haar omgeving ligt. D66 wil een motie indienen waarin het college wordt opgeroepen om ervoor te zorgen dat wanneer dat zoekgebied verder wordt geconcretiseerd in ieder geval de manege niet belemmerd wordt in haar mogelijkheden.

Er moet zo goed mogelijk onderzoek worden gedaan naar de mogelijkheden die er zijn in Diemen maar nee kan ook te allen tijde een antwoord zijn. Dan dient zo'n zoekgebied beargumenteerd te worden afgewezen maar hopelijk kunnen er ook resultaten worden geboekt in Diemen zodat de gemeente een serieuze bijdrage kan leveren aan de energietransitie. Er moet dus worden doorgedaan met het proces van de RES omdat de urgentie van het probleem te groot is om te verzanden in niets doen.

Onafhankelijke Partij Diemen is in principe niet tegen zonne- en windenergie. Er moet wel goed worden gekeken naar de zoeklocaties en de plaats van windmolens in Diemen. Niet op het land als de gezondheid van mensen wordt aangetast. De voorkeur gaat uit naar het opwekken van windenergie op zee omdat dit door de grootte van een windmolen een beter rendement oplevert dan op land. Wanneer uit onderzoek blijkt dat windmolens kunnen worden geplaatst in Diemen dient als voorwaarde te worden gesteld dat er alleen windmolens mogen komen die de gezondheid van omwonenden niet mogen aantasten. Geluid, trillingen en andere vormen van overlast dienen aan niet opgerekte wettelijke normen te voldoen. Daarbij wordt verwacht dat de nieuwste technieken worden toegepast en geen verouderde inzichten bepalen wat er voor windmolen dan geplaatst wordt.

Andere energiebronnen mogen niet worden uitgesloten. Dan kan worden gedacht aan de import van hoogcalorisch gas, de ontwikkeling van waterstofgas, vergassing van biomassa, de basaltbatterij en nog verder te ontwikkelen veilige energiebronnen. Daarnaast een onderzoek naar energieopslag in wijken en buurten. De energietransitie moet in de pas lopen met technologische ontwikkelingen die nu in versneld tempo plaatsvinden.

Hoe is de jammerlijke polarisatie tussen voor- en tegenstanders van windenergie ontstaan? Het Klimaatakkoord is een gigantische opgave en daarbij moeten de lokale overheden de helden van de transitie worden volgens een vorige minister van Economische Zaken en Klimaat. Er kwamen energieregio's die aan de plannen moesten gaan werken, energiecafés en inspraakavonden om inwoners mee te laten doen maar de opkomst was minimaal. Het risico van deze aanpak is dat een groot deel van de burgers zich gepasseerd voelt. Het is wel erg flauw om nu te zeggen dat je dan maar eerder mee had moeten doen. De bestuurders werken op regionaal niveau steeds meer samen maar de plannen die zij produceren worden pas achteraf gecontroleerd door volksvertegenwoordigers in de gemeenteraad.

Met de energieregio's is eigenlijk een nieuwe bestuurslaag gecreëerd waar gemeenteraadsleden geen grip op hebben. Burgers zijn te laat en onvoldoende betrokken bij het Klimaatakkoord.

PvdA merkt op dat een van de taken van een gemeenteraad is kaders stellen en via moties en amendementen kunnen de kaders van de RES nog worden aangepast.

Onafhankelijke Partij Diemen stelt dat de participatie van de burgers niet goed is geborgd in het proces van besluitvorming. De gemeenteraad kan de regionale plannen wegstemmen maar het resultaat is dan dat de lokale plannen met elkaar niet voldoende zijn om het landelijke doel te halen en dat is ook niet gewenst. Besluitvorming over klimaat is gepolitiseerd geraakt. Politici ontlenen hun ideeën over draagvlak of het gebrek daaraan vaak aan inspraakavonden, sociale media en opiniepeilingen terwijl daar vaak alleen de belangenpartijen en geïnteresseerden aan deelnemen. Peilingen worden wel gehouden onder een representatieve groep maar zonder dat de ondervraagden zich goed kunnen informeren over het onderwerp. Het resultaat is een ongeïnformeerde momentopname. Het is tijd voor een burgerberaad. Die geeft een betrouwbaar beeld van de publieke opinie omdat de deelnemers zich niet alleen hebben kunnen laten informeren maar ook met elkaar kunnen overleggen. Het resultaat is een weldoordachte bruikbare aanbeveling die steun krijgt in de samenleving. Bovendien is dat een uitstekend middel tegen polarisatie. Hoe gevoeliger de kwestie hoe slimmer het is om een burgerberaad te organiseren. Door burgers verantwoordelijkheid te geven laten politici ook zien dat zij de burgers vertrouwen en daar krijgen ze ook zelf vertrouwen voor terug. De deelnemers leren om voorbij culturele en religieuze verschillen te kijken. Hoe diverser de groep die meedoet, hoe groter de kans dat nieuwe originele ideeën verzonnen worden.

De fractie is voornemens om een amendement burgerberaad in te dienen voor een preadvies aan het college. Met het voorliggende raadsvoorstel kan vooralsnog niet worden ingestemd.

PvdA merkt op dat energietransities van alle tijden zijn en die hebben altijd impact op de maatschappij en op de manier van leven. In de 16^e eeuw werd overgestapt van hout als brandstof naar turf. In de 19^e eeuw werd turf verdrongen door steenkool als meest gebruikte brandstof. Eind jaren 50 van de vorige eeuw werd een grote gasbel ontdekt in Slochteren en er vond weer een energietransitie plaats van kolen naar gas. Binnen 5 jaar tijd had 80% van de Nederlandse huishoudens een gasaansluiting. De mensen in Groningen ondervinden nu aan den lijve de nadelen van gas en de wereld staat nu weer aan de vooravond van een noodzakelijke energietransitie. Fossiele brandstoffen zijn niet hernieuwbaar en bij de verbranding komt bovendien veel CO₂ vrij. In de Klimaatconferentie van Parijs is vastgelegd dat de CO₂-uitstoot sterk verminderd moet worden om de opwarming van de aarde te beperken tot 2 °C en eigenlijk liever tot 1,5 °C. Een van de afspraken in het breed gedragen Klimaatakkoord is dat 30 RES-regio's in Nederland kijken hoe duurzame elektriciteit kan worden opgewekt op het land, nu nog via zon en wind. Op 26 november 2019 werd de startnotitie RES unaniem door de raad aangenomen. Op 2 juli 2020 werd de concept RES besproken en ook toen bleek dat alle partijen de noodzakelijkheid van de energietransitie onderstreepten.

Zowel de voor- als tegenstanders van de opwekking van duurzame energie roeren zich en dat is heel begrijpelijk omdat een zonneweide of een windmolen het landschap verandert. Het zoekgebied Diemer Vijfhoek is om legitieme redenen afgefallen en om meer inzicht te krijgen in de geluids- en schaduweffecten van windmolens start het college een onderzoek. Vanavond wordt aan de raad gevraagd om in te stemmen met verder onderzoek of de

zoekgebieden daadwerkelijk geschikt zijn voor de opwek van duurzame energie door zon of wind.

De fractie toetst raadsvoorstellen aan sociaaleconomische waarden zoals solidariteit en bestaanszekerheid. Dat betekent dat we solidair moeten zijn met de huidige generaties voor wie een prettige en gezonde leefomgeving moet blijven bestaan. Daarom is een verder onderzoek naar welke zoekgebieden geschikt zijn en de exacte plekken daarvoor zeer noodzakelijk. Er moet echter ook worden gedacht aan de bestaanszekerheid van komende generaties want als op deze voet verder wordt gegaan wordt de aarde uitgeput en is er straks geen leefbare planeet meer. Het is van belang dat de raad nu keuzes maakt voor de lange termijn zonder de korte termijn uit het oog te verliezen. Als de raad nu de deur dicht gooit voor verder onderzoek komt de bestaanszekerheid van de komende generaties in het geding. Een verdere concretisering en eventuele herijking, ook als er sprake is van nieuwe inzichten en innovaties, vindt zijn beslag in de RES 2.0 die in 2023 behandeld wordt en elke 2 jaar vindt er weer een herijking plaats. Er is dus sprake van een zorgvuldig proces.

Ons Diemen constateert een vreemde draai van de natuurorganisaties. Het is jammer dat mevrouw Wiersema, natuurgids IVN van de werkgroep Diemen, de gemeente niet kon bereiken want dat had mogelijk inzicht gegeven in de consequenties van de ambities voor de natuur en de biodiversiteit. Het Planbureau voor de Leefomgeving constateerde in zijn rapport naar aanleiding van de concept RESsen dat de optelsom van de regionale plannen een hoge opwekking van hernieuwbare energie geeft van 52,5 terawattuur en dat is veel meer dan het doel van 35 terawatt in 2030. Dit is een goed uitgangspunt om het doel in 2030 te kunnen halen omdat dit de nodige ruimte biedt om in het besluitvormingsproces tot breed gedragen en wel overwogen keuzes te komen. Er kan gekozen worden voor de meest geschikte locaties in Nederland voor windmolens en zonnenvelden.

Er is een groep van 10 regio's die ervaring heeft met de opwek van hernieuwbare elektriciteit uit zon en wind. Zij willen tot 2030 4 keer zoveel bijdragen. De andere regio's zonder ervaring hebben wel veel ambities en die bieden het 14-voudige maar volgens het PBL is dat niet realistisch. Het gaat om een ruimtelijke verdeling maar het is geen doel op zich. Het PBL had als opdracht om aan te geven wat mogelijk en reëel is. Dan gaat het om de mogelijke kaders maar die zijn nu veel te breed en te groot. De netbeheerders kunnen dan wat planning betreft direct inspelen op concrete situaties en er kunnen altijd zoekgebieden worden bijgevoegd wanneer blijkt dat toch meer moet worden geleverd.

Het doel van de RES 1.0 is om een goede doorrekening te maken maar een concrete aanduiding van mogelijke locaties is hiermee niet bereikt en dat is jammer want dat had een hoop onrust in de gemeenschap kunnen voorkomen. De ambtenaren lopen op hun tenen door andere noodzakelijke werkzaamheden zoals bijvoorbeeld de warmtevisie en er is dus wel begrip voor maar de fractie zet daar toch een vraagteken bij. Daarnaast ontbreekt de financiële onderbouwing. Toch speelt de wethouder met de gedachte om te investeren in een uitvoeringsagenda RES.

GroenLinks wijst erop dat het is ingezet als een participatieproces om samen met de inwoners specifiek te kijken naar de globale gebieden die zijn aangewezen waardoor de participatie serieus vorm kan worden gegeven.

Ons Diemen stelt dat de zoekgebieden zo groot zijn dat je met een heleboel mensen te maken hebt. Als je kijkt naar kansrijke specifieke gebieden met bijvoorbeeld een kabelaansluiting of koppelkansen, dan had je direct de betrokkenen kunnen benaderen. Door het zo groot opzetten van de zoekgebieden worden aan alle kanten mensen ongerust.

GroenLinks zegt dat wanneer wordt gezegd van dit is de plek waar het gedaan gaat worden is dat geen participatie meer maar opleggen van dit gaan we doen. Het is beter om samen te kijken wat mogelijke gebieden zijn en of mensen daar wel of geen last van krijgen en als die last te groot is moet het uiteindelijk ook niet gedaan worden.

Ons Diemen merkt op dat niet wordt gekeken naar de kansrijke gebieden want als bijvoorbeeld eerst een kabel moet worden gegraven gaat dat 10 jaar duren en dan is dat geen reële kans. Er moet juist worden gekeken naar waar reële mogelijkheden zijn, ook wat betreft het leidingennet, en dan kun je een aantal plekken aanwijzen en met omwonenden participeren.

D66 vraagt of Ons Diemen dan een suggestie wil doen voor een kansrijke locatie.

Ons Diemen stelt dat langs de snelweg bij manege De Eenhoorn best zonnepanelen zouden kunnen komen aan de noordzijde ervan. Dan moet wel rekening worden gehouden met de bomen en er loopt ook een elektriciteitskabel langs de snelweg. Daarnaast is er nog een extra zware kabel getrokken naar De Eenhoorn.

D66 zegt dat dit voorbeeld al onderzocht gaat worden.

Ons Diemen is van mening dat met 50% eigenaarschap er projecten komen voor de kapitaalkrachtigen maar er wordt niets gehoord over projecten tot bestrijding van de energiearmoede.

GroenLinks vraagt of Ons Diemen een onderbouwing kan geven van de bewering dat met 50% eigenaarschap het alleen voor de rijken is.

Ons Diemen zegt dat als mensen geld over hebben ze dat kunnen steken in zo'n project en dat zijn dus kapitaalkrachtigen. Investeren is zeer risicovol voordat niet bekend is wat het Rijk wil investeren. Het Rijk moet 102 miljard investeren in uitbreiding van elektriciteitsnetwerken en ook nog eens miljarden steken in SDE-subsidies. Er zijn echter ook andere energieprogramma's naast de RES. De kans is groot dat het Rijk kiest voor andere programma's of andere kansrijke gebieden en dat is Noord-Holland Zuid zeker niet met de kwetsbare Natura 2000-gebieden.

D66 stelt dat het volledig uit de lucht is gegrepen dat de kans groot is dat het Rijk kiest voor andere plekken.

Ons Diemen merkt op dat daarnaast in Noord-Holland Zuid sprake is van ecologische verbindingen van NNN, het historische landschap met de Stelling van Amsterdam, de Diemerscheeg. Door de aanvliegroute voor Schiphol kunnen windmolens niet een bepaalde hoogte krijgen waardoor ze minder rendement opleveren. De raad zal met moties en amendementen moeten komen om de gebieden te concretiseren zodat het PBL een reële berekening kan maken.

In het raadsvoorstel op pagina 6 staat dat wijzigingen in het RES-document niet eerder dan in RES 2.0 kunnen worden verwerkt. Wat wordt hiermee bedoeld? In de beslissing staat de kaart met globale zoekgebieden voor wind en zon als uitgangspunt te hanteren maar de kaart moet in het besluit formeel worden vastgelegd met nummer en datum. Bij andere raadsvoorstellen staat nooit de gevraagde beslissing om de uitkomsten mee te nemen in het opstellen van de omgevingsvisie. Waarom is dit aan het raadsvoorstel toegevoegd terwijl dit niet is gebeurd in andere gemeenten in de regio zoals Heemstede, Bloemendaal en

Uithoorn? De RES is er om goed door te rekenen maar de discussie verzandt in wel of geen windmolens.

GroenLinks zegt dat het voordeel van de RES is dat het helpt om dingen door te rekenen maar het doel van de RES is om te komen tot plekken om windmolens en zonnepanelen te plaatsen op het land.

Ons Diemen herhaalt dat er een overbieding van concept RESsen is gedaan terwijl de duidelijke vraag was van de netbeheerders en van het PBL om de plannen wat concreter te maken, dat er concreet moet worden ingezet wat kansrijke plekken zijn zodat er een betere doorrekening kan komen.

GroenLinks merkt op dat Diemen zijn eigen proces moet voeren en zich niet moeten laten opjagen door het PBL. Als Diemen weet wat het gaat worden zal dat worden gedeeld met het planbureau. Samen met de inwoners gaat bepaald worden wat er wel en niet kan komen en het kan niet zo zijn dat het planbureau voor Diemen gaat bepalen wanneer dat moet zijn besloten.

Ons Diemen legt uit dat de RES in het leven is geroepen om boven de normale duurzaamheidsagenda een extra bijdrage te leveren aan de landelijke energie. GroenLinks maakt er een lokaal doeltje van en gaat voorbij aan de doelstelling van de RES.

GroenLinks zegt dat alles wat lokaal wordt opgewekt in Diemen bijdraagt aan de Nederlandse energie. Het is niet zo dat energie die in Diemen wordt opgewekt alleen in Diemen wordt gebruikt. Diemen moet wel zelf beslissen waar en hoe dat gedaan gaat worden en dat is niet aan het PBL om dat voor Diemen te beslissen.

Ons Diemen herhaalt dat het planbureau vraagt om de RES wat concreter te maken want de doelstelling van de RES is om een extra bijdrage te leveren aan de landelijke energiebehoefte. In de eerste opstelling van de RES telden ook niet zonnepanelen op daken van huizen mee. Anders had ook de Diemense centrale kunnen worden meegerekend.

CDA zegt dat de wereld lelijker wordt. Dat geldt in algemene zin voor het voorliggende besluit. Het Nederlandse landschap lijkt met grote aantallen windparken en zonneweiden belast te worden en dat gaat ook niet aan Diemen voorbij. Toch heeft de raad nog wel wat te kiezen. Er is bijvoorbeeld weinig tot geen prioriteit gegeven aan de ontwikkeling van alternatieven zoals geothermie en kernenergie. In het Klimaatakkoord zijn windmolens groen en progressief en zijn kerncentrales gevaarlijk en rechts maar windmolens en zonneweiden kennen belangrijke nadelen en andere bronnen van energie kennen interessante ontwikkelingen waaraan niet voorbij mag worden gegaan. Er zijn meer toepassingen van geothermie in Nederland maar de zogeheten ultra diepe geothermie is nog nieuw. Dieper dan 4 km kan het water een temperatuur van meer dan 120° hebben.

Er zijn ook ontwikkelingen op het gebied van kernenergie zoals de thoriumreactor. De TU Delft zegt dat de thoriumreactor inherent veilig is en veel minder gevaarlijk radioactief afval produceert en dat het daarom een uitstekende technologie is om mondiaal de CO₂-uitstoot terug te brengen, bijvoorbeeld in combinatie met zonne- en windenergie. Bovendien is het element thorium op veel locaties in de wereld ruim voorhanden. Er mogen niet bij voorbaat andere energiebronnen worden uitgesloten. Ondanks het groene imago kennen windmolens en zonneweiden ook grote nadelen zoals landschapsvervuiling en hinder.

D66 is ook van mening dat vol moet worden ingezet op innovatie maar vind het CDA dat de nieuwe technieken gereed moeten zijn voordat echt stappen kunnen worden gezet?

CDA vindt dat er geen sprake mag zijn van paniekvoetbal. Er moet veel beter worden gekeken naar onderzoeken die nog bezig zijn. Als eenmaal zonneweiden en windmolens worden geplaatst kan het ook niet zomaar ongedaan worden gemaakt want dat heeft een behoorlijk impact op de omgeving.

Aan de Eemshaven heeft men ervaring opgedaan met een windpark maar men zoekt daar naar oplossingen om het grote aantal slachtoffers onder vogels terug te brengen. De Vogelvereniging Nederland heeft een voorbeeldbrief uitgegeven gericht aan gemeentelijke colleges en raden waarin uitdrukkelijk wordt gewezen op de negatieve effecten als botsingen met de wieken van windmolens en het ontnemen van habitat door zonneweiden. Daarnaast maakt de Duitse rekenkamer zich zorgen over de betrouwbaarheid van zon- en windenergie onder verschillende weersomstandigheden. In een samenvattend rapport van TenneT uit 2020 staat dat door deze ontwikkelingen de kans groter wordt dat in het buitenland op dezelfde momenten elektriciteitstekorten en overschotten ontstaan als in Nederland. Voorts haalt de aanleg van windmolens en zonneparken veel overhoop. Denk aan de hoogspanningskabels en waar windmolens staan kunnen geen woningen worden gebouwd. Zulke grote investeringen doen op het land met het bijbehorende elektriciteitsnetwerk en dan vervolgens achteraf bedenken dat geothermie en het benutten van kernenergie een beter alternatief was geweest betekent dat Diemen ervoor moet waken dat nu een weg wordt bereden waarop niet meer kan worden teruggekeerd. Juist nu moeten door creatief denken nieuwe mogelijkheden van techniek worden bevorderd. Die kernboodschap moet het college doorgeven in het overleg met andere regio's.

PvdA wijst erop dat er onderzoek wordt gedaan en dat het niet zo is dat wanneer de RES 1.0 wordt aangenomen er ineens windmolens staan. Bovendien wordt de RES elke 2 jaar herijkt en dan kunnen nieuwe technieken en innovaties daarin meegenomen worden. Als straks blijkt dat er goede alternatieven zijn kunnen die ook worden meegenomen.

CDA wil alleen aangeven dat er rustig aan moet worden gedaan want als het eenmaal is geplaatst gaat het niet snel meer terug.

Het CDA landelijk staat niet alleen. Ook VVD en SGP geven blijk van serieuze belangstelling. Oud-minister Wiebes heeft het bureau Inco een onderzoek laten doen en daaruit blijkt dat kernenergie niet duurder is dan wind en zon. De CDA-fractie in Provinciale Staten van Noord-Holland heeft op 14 december 2020 een motie vreemd aan de dag ingediend waarin werd gevraagd aan Gedeputeerde Staten om zich in te spannen voor en steun te verlenen aan onderzoek naar de ontwikkeling van de toekomstige thoriumproefreactor. Helaas werd de motie ontraden en is die niet aangenomen. Het CDA is niet categorisch tegen windmolens op land maar in zeer beperkte mate en zonder te tornen aan het beschermen van vogels en strenge normen op het gebied van hinder voor en gezondheid van omwonenden.

De voorzitter schorst de vergadering.

De voorzitter heropent de vergadering.

Wethouder Sikkes memoreert dat al vele jaren wordt gesproken over windmolens in het Diemberbos om zo een bijdrage te kunnen leveren aan het opwekken van duurzame energie. Het college werd zelfs door een unaniem aangenomen motie van de raad opgeroepen om tegen de provincie Noord-Holland ten strijde te trekken die de plaatsing van windmolens met

haar regels belemmerde. Het is nu beter om een pas op de plaats te maken en mee te gaan met het tempo van de RES en de zoekgebieden tegelijk te behandelen waarbij voor alle gebieden geldt dat nee ook een optie is.

In september 2019 heeft de raad gesproken over de Startnotitie RES. Deze is unaniem door de raad aangenomen. Vervolgens hebben er regionale en lokale ateliers plaats gevonden met inwoners en stakeholders eind 2019/begin 2020. Die inzichten hebben met de buurgemeenten, de provincie et cetera geleid tot de concept RES. Die is op 18 juni 2020 besproken in de raad en toen stelde de VVD zelfs dat 3 windmolens in het Diemerbos misschien wat aan de magere kant is. Als je echter serieus wil zeggen dat nee ook een optie is zul je niet van tevoren al moeten aangeven waar er volgens de gemeente een aantal windmolens zouden moeten komen. De concept RES is unaniem door de raad aangenomen met de motie erbij om de mogelijkheid van de Power Safer Game jaarlijks terug te laten keren. Er wordt nog steeds contact onderhouden met de ontwikkelaar van de game en het ziet er naar uit dat er snel meer informatie over kan worden gegeven en hopelijk zelfs een datum kan worden genoemd wanneer in Diemen weer aan het spel kan worden meegedaan om op een leuke manier energie te besparen.

In de achtergrondnotitie heeft de raad kunnen lezen welke onderzoeken, gesprekken, informatieavonden en enquêtes er zijn uitgevoerd met inwoners en met omwonenden, natuurorganisaties, Rijkswaterstaat et cetera. De beleidsmedewerkers en spreker hebben vele inwoners te woord gestaan, tientallen mails ontvangen en telefoontjes gepleegd. Al deze input heeft geleid tot de RES 1.0. Er wordt voorgesteld door het college om de Diemer Vijfhoek als zoekgebied te schrappen. Een ander besluit is dat de overige zoekgebieden worden herbevestigd in hun verkennende fase. Een belangrijk onderdeel van het vervolgproces is nog meer inzicht krijgen in wat bijvoorbeeld het effect is van een windmolen in een gebied. Er is enig zicht op wat het effect is voor flora en fauna maar wat is het effect op inwoners en omwonenden? Onderdeel van het vervolgtraject is het naar voren halen van het onderzoek naar geluidshinder en slagschaduw omdat onderzoek moet worden gedaan naar wat veilig is voor inwoners en omwonenden. Dit is ook een van de redenen waarom de gemeente Amsterdam, Gooise Meren en Weesp zijn gevraagd hier gezamenlijk naar te kijken.

De VVD is een lerende fractie maar de VVD shopt een beetje selectief door te zeggen dat zij het niet eens is met de zinsnede dat de inwoners niet direct worden geraakt. Op dit moment worden de zoekgebieden namelijk herbevestigd in de verkennende fase. Er wordt dus niet besloten van daar komt een windmolen. De RES ambitie is dat de gemeente gezamenlijk met de inwoners en omwonenden gaat kijken wat een mogelijke locatie zou kunnen zijn om op een veilige manier te komen tot het opwekken van duurzame energie. Daarbij is nee ook echt een antwoord. Zon op daken, zon langs spoorlijnen, zon langs wegen en zon op parkeerplaatsen wordt allemaal nog onderzocht. De gemeente heeft zelfs specifiek voor zon op grote daken een persoon aangetrokken die dat gaat uitzetten en met bedrijven aan de slag gaat. Immers, alle kansen moeten worden aangegrepen.

Het is permanente onzin dat er rechtstreekse lijnen lopen van mogelijke windmolens naar een mogelijk datacenter want energie gaat op de grote hoop en die wordt verdeeld. Het enige wat wordt gesteld over datacenters in het investeringsklimaat is dat zij groene energie moeten hebben. Dat kan zelfs groene energie uit Noorwegen zijn. Er is geen sprake van een besluitvormingsfauk want de raad is er zelf bij. Er is een open en transparant proces met elkaar. Die vrijblijvendheid zit er wel degelijk in want het zijn verkennende zoekgebieden en nee is een antwoord. Wind op zee is voldoende voor personen van 65 jaar en ouder maar voor de jongere generaties die er zijn en komen is het niet voldoende.

De complimenten die de GroenLinks-fractie heeft gegeven voor het proces zullen worden overgebracht aan de betreffende beleidsmedewerker. Wat betreft de weilanddriehoek: er zijn fantastisch interessante projecten die laten zien dat je de biodiversiteit kunt versterken,

recreatieve waarden kan verhogen en er een energielandschap kunt creëren. De vraag is of zon het meest handig is want dat heeft wel een flink ruimtebeslag en een lage opbrengst ten opzichte van windmolens maar het moet wel worden onderzocht. Er zijn zorgen over het geluid van windturbines maar de vraag is of daar een getal van 1,5 km aan moet worden verbonden. De raad heeft echter de kaderstellende rol.

Het college begrijpt ook de zorg van inwoners en wil daarom met de inwoners in gesprek blijven. Daarom heeft het proces naar de RES 2.0 ook zo'n sterk participatief karakter. De afstand van 400 m is een vuistregel die wordt gehanteerd bij het type windmolen wat is gebruikt in het stuk van Pondera in een typische omgeving. Dat houdt dus in dat niet bij elke omgeving de vuistregel van 400 m hoeft te worden gehanteerd. Als de raad een norm van 400 m wil gebruiken worden de zoekgebieden iets kleiner. De motie over manege De Eenhoorn wordt tegemoet gezien.

Het is heel goed dat de Onafhankelijke Partij Diemen een oproep doet dat dit onderwerp niet moet worden gepolariseerd. Er dient een open en transparant proces te worden doorlopen zodat de juiste keuzes op basis van de goede feiten kunnen worden gemaakt. Een burgerberaad is onderzocht maar dat is voor de RES niet het goede moment en niet de goede vorm. Wel zullen de onderzoeken die gedragen worden via joint fact finding gedaan gaan worden, dus gezamenlijk met bewoners, omwonenden en stakeholders kijken wat wordt de onderzoeksvraag, wat willen we weten, waar zijn de zorgen, waar moeten we informatie over hebben om die zorgen weg te kunnen nemen en wanneer is het wel of niet acceptabel om zonnepanelen of windmolens te plaatsen.

In het betoog van de PvdA was een mooie zin 'keuzes voor de langere termijn zonder de korte termijn uit het oog te verliezen' want dat wordt inderdaad gedaan.

Het is jammer dat de IVN niet heeft kunnen inspreken maar de inbreng als zodanig is wel gedaan want IVN was onderdeel van de groencoalitie in de participatiecoalitie en de raad heeft dat stuk. Daarin kan worden nagelezen wat IVN en andere organisaties onderschrijven. Als de raad om wat voor reden dan ook ervoor kiest om andere zoekgebieden, kleinere zoekgebieden of grotere zoekgebieden aan te wijzen is dat de kaderstellende rol van de raad.

Ons Diemen zegt dat de vraag was om concreter te zijn.

Wethouder Sikkes constateert dat het standpunt van Ons Diemen is dat de zoekgebieden concreter moeten worden. Dan moet ook worden aangegeven hoe en op welke manier.

Ons Diemen geeft aan dat de fractie met amendementen en moties zal komen om de zoekgebieden te verfijnen.

Wethouder Sikkes is zeer benieuwd naar de onderbouwing daarvan. Wat betreft de onderbouwing van de financiering: hier zijn budgetten voor en dat is geregeld in de begroting en in kwartaalbriefen. Spreker is bestuurlijk trekker binnen de MRA voor het tegengaan van energiearmoede opdat de energietransitie ook verbeteringen betekent voor mensen met een smalle beurs. In Diemen gebeurt dat al door het inzetten van een duurzaamheidscoach door mensen met een duurzaamheidslening te laten participeren in een coöperatie.

De vraag van 'wijzigingen worden alleen maar opgenomen in de RES 2.0' gaat over de tekst in het document en niet over het bestuurlijke nut van de tekst. Er kunnen dus amendementen en moties worden ingediend maar het besluit blijft van kracht. De kaarten in de RES-viewer worden na vaststelling van de RES 1.0 in de deelregio's aangepast aan de aangenomen moties en amendementen. De kaart maakt onderdeel uit van de RES 1.0 en heeft daarmee die bestuurlijke status.

De voorzitter ziet op pagina 3 de 2 Diemer zoekgebieden en die staan duidelijk aangegeven op de kaart.

Wethouder Sikkes verzoekt Ons Diemen na het weekend duidelijk aan hem uit te leggen waar het over gaat en dat kan misschien iets worden aangepast. Het college stelt voor om de conclusies die er nu al liggen met betrekking tot het energielandschap op te nemen in de omgevingsvisie, bijvoorbeeld dat dit niet van toepassing is voor de Diemer Vijfhoek. Er is nog nergens een thoriumcentrale gebouwd en er zijn dus veel meer zorgen daarover dan over windmolens. Daarnaast geeft het CDA niet aan waar die kerncentrale zou moeten komen maar dat zal vast niet in Diemen zijn.

CDA legt uit dat de thoriumreactor nog in onderzoek is en dat nog moet worden bekeken waar die geplaatst zou kunnen worden maar er kijken wel steeds meer partijen serieus naar. Het zou een hele goede bijdrage kunnen zijn en daarom moet er zeker naar worden gekeken.

Er moet niet overhaast te werk worden gegaan met het plaatsen van windmolens.

Wethouder Sikkes legt uit dat onderzocht gaat worden of er windmolens kunnen komen. Over een thoriumcentrale is nog niets bekend, behalve dat het veel geld kost en het kernafval met zich meebrengt. Daarnaast is er wel een bepaalde mate van urgentie. Windmolens mogen niet in de buurt van hoogspanningskabels komen. Als het college een kernboodschap moet overbrengen aan andere bestuurders dient het CDA daarvoor een motie in te dienen. Natuurlijk wordt er rustig aangedaan want er wordt hier nog 2 jaar voor uitgetrokken. De RES 2.0 wordt in 2023 aan de raad voorgelegd.

VVD is zeer tevreden over de opmerking van de wethouder over het gezamenlijk optrekken met de buurgemeenten. Er staat immers geen hek om Diemen. De inwoners voelen zich enorm geraakt want dat blijkt ook weer vanavond.

Diemen heeft wel meer ervaring met zoekgebieden als wordt gekeken naar woningbouwzoeklocaties en voor je het weet staat er ergens een gebouw en daarom is het logisch dat mensen bij het woord zoeklocatie in de pen springen of gaan inspreken. Het draagvlak is niet gediend bij het vestigen van veel datacenters in Diemen en daar is de raad zelf verantwoordelijk voor. Het proces zit zodanig in elkaar dat voor je het weet je ja zegt tegen dingen waar je straks moeilijk meer vanaf kan en dat bij andere overheden de suggestie is gewekt dat er bepaalde keuzes zijn gemaakt.

Voorlopig is er genoeg wind op zee maar er is meer nodig dan alleen wind- en zonne-energie. Er moet heel breed worden gekeken en dan is het een gemis als kernenergie wordt uitgesloten. Daar moet ook naar worden gekeken en andere alternatieven als aquathermie, geothermie enzovoort. Het zoekgebied is heel groot en heel vaag en moet eerst concreet worden ingevuld. Daarnaast dient eerst het onderzoek naar gezondheidseffecten te worden afgewacht en dan kan verder worden gepraat. De raad zou kunnen besluiten om geen zoekgebieden voor windenergie aan te wijzen.

GroenLinks is ook van mening dat op zoek moet worden gegaan naar andere duurzame energiebronnen als wind en zon maar de RES is opgetuigd om te beginnen met wind en zon als bron van elektriciteit. Daarnaast is de gemeente bezig met een transitievisie warmte en wellicht kunnen zaken als een kerncentrale later ook nog een rol gaan spelen maar er moet worden begonnen met technieken waarvan bekend is dat ze werken zodat er in 2030 veel meer hernieuwbare energie is dan nu. Kerncentrales kosten iets meer tijd en daar gaat de discussie nu niet over omdat dat een langere termijn van realisering betreft. De wereld moet

wel snel af van fossiele brandstoffen en daarom kan er niet zomaar worden gewacht op nieuwe bronnen van hernieuwbare energie.

Er wordt nu geproefd bij veel andere fracties dat de ambitie die werd uitgesproken bij de concept RES toch niet zo groot is omdat ze een heleboel dingen niet willen. Met z'n allen moet juist worden gekeken naar wat wel kan en daarom dienen de zoekgebieden te worden vastgesteld. In de RES staat beschreven dat Diemen de hernieuwbare energie vooral wil vestigen bij zware infrastructuur, dus langs de snelwegen en langs het spoor, en bijvoorbeeld niet midden in het Diemberbos maar het kaartje dat wordt gebruikt omvat het gehele Diemberbos. Het is zeker niet de bedoeling om het groene Diemberbos grijs te maken door allerlei toegangswegen te maken naar windmolens midden in het bos. Er zal een amendement worden ingediend om ervoor te zorgen dat op de kaart duidelijk staat aangegeven dat de hernieuwbare energie komt bij de zware infrastructuur.

D66 is van mening dat de vuistregel van 400 m een hanteerbare norm is. De zoekgebieden zouden daarop moeten worden aangepast en voor de besluitvormende raad zal worden gekeken hoe hierop wordt teruggekomen.

Onafhankelijke Partij Diemen is blij dat de wethouder zich realiseert dat er meer draagvlak nodig is. Misschien is een burgerberaad een te grote stap maar de aanpak die hij net schetste is een kleine stap om meer mensen erbij te betrekken.

Ons Diemen memoreert dat de raad ooit goedkeuring heeft gegeven aan een biomassacentrale in de Sniep maar voortschrijdend inzicht heeft inmiddels geleerd dat de gemeente dat soort installaties niet meer wil. Dus ook geen windmolens in het Diemberbos die de raad toen wel wilde. In het raadsvoorstel staat dat zon op parkeerplaatsen en gevels eruit is gehaald.

Als mensen aan de ene kant verdienen aan het investeren in windmolens krijg je toch een soort tweedeling in de maatschappij omdat een select groepje ervan profiteert. Daar moet voor worden gewaakt. Steeds meer fracties beginnen te ondersteunen dat een mini kerncentrale met een bouwtijd van 5 jaar mogelijk is. Die komt er nog wel eens.

PvdA staat twijfelachtig tegenover een mini kerncentrale, onder andere vanwege het afval dat dit oplevert. Natuurlijk moet er worden gekeken naar nieuwe technieken die zich ontwikkelen en het is fijn dat daar ruimte voor is in het hele RES-proces maar er moet nu worden gekeken naar wat er wel kan.

Wethouder Sikkes dankt voor de complimenten van de VVD met betrekking tot de gezamenlijke aanpak met de buurgemeenten ten aanzien van het Diemberbos. Wat betreft de fuik, daar is de raad zelf bij. Er is geen suggestie die door Diemen wordt gewekt dat de zoekgebieden kunnen worden vol gepland. De verkennende fase wordt herbevestigd en er gaat onderzoek gedaan worden naar waar iets mogelijk is.

Iedereen kan een vergunning voor een kernenergiecentrale aanvragen maar blijkbaar is er niemand die daarvan denkt dat daarmee nut en noodzaak worden gediend. Wellicht wordt snel een aanvraag voor een vergunning voor een mini kerncentrale ingediend door de heer Advokaat van Ons Diemen. Er is een samenwerking gestart met een aantal overheden en stakeholders met betrekking tot geothermie. Daarnaast zal het college in elke innovatieve ontwikkeling stappen want het probleem is zo belangrijk dat de gemeente zich daarvoor moet blijven inzetten. Het amendement met betrekking tot plaatsing langs zware infrastructuur in het kaartje wordt tegemoet gezien. In het raadsvoorstel staat dat zonne-energie op parkeerplaatsen in latere RESsen zal worden opgepakt. Dat is omdat zon op grote daken en windmolens op dit moment kansrijker en interessanter zijn.

Conclusie:

De voorzitter concludeert dat het voorstel als bespreekstuk naar de raad gaat.

4. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 23.40 uur.